

Auces novada attīstības programma 2012.-2018.gadam

Vides pārskats

Gala redakcija

2012.gads

SATURA RĀDĪTĀJS

Terminu skaidrojumi.....	4
Saīsinājumi.....	5
Kopsavilkums.....	6
1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	9
1.1. Programmas galvenie mērķi un kopsavilkums.....	9
1.1. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	10
2. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	11
2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	11
2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	12
3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra.....	13
3.1. Vides pārskata mērķi, sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	13
3.2. Sabiedrības līdzdalība un rezultāti	14
4. Auces novada vispārējais raksturojums	15
5. Esošā vides stāvokļa apraksts.....	17
5.1. Vides raksturojums.....	17
5.1.1 Dabas resursi	17
5.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi	27
5.8.1. Kultūrvēsturiskais mantojums.....	30
5.2. Vides kvalitāte un to ietekmējoši faktori.....	32
5.2.1 Piesārņojošās darbības un to atļaujas Auces novadā.....	32
5.2.2. Gaisa kvalitāte	34
5.1.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	36
5.1.2. Pazemes ūdeņu kvalitāte.....	38
5.1.3. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums	39
5.1.4. Atkritumu apsaimniekošana	40
5.1.5. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	40
6. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	41
7. Vides stāvoklis teritorijās, kuras būtiski var ietekmēt plānošanas dokuments un ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.	42
8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums	43
8.1 Tiešās un netiešās ietekmes	43

8.2	Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes	45
8.3	Summārās (kumulatīvās) ietekmes	46
9.	Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai	46
10.	Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums.....	47
11.	Iespējamie kompensēšanas pasākumi	48
12.	Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums	48
13.	Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai.....	48
14.	Izmantotie informācijas avoti.....	50
15.	Pielikumi.....	51

1. pielikums. VPVB 10.09.2011. lēmums Nr. 61 par SIVN procedūras piemērošanu
2. pielikums. Dabas lieguma „Vīķu purvs” aizsargājamo sugu un biotopu karte
3. pielikums. Dabas lieguma „Garākalna smilšu krupja atradne” atrašanās vieta
4. pielikums. Īpaši aizsargājamie koki Auces novadā
5. pielikums. Mikroliegumi Auces novadā
6. pielikums. Izsniegtās atļaujas B kategorijas piesārņojošām darbībām Auces novadā
7. pielikums. Potenciāli piesārņotās vietas Auces novada teritorijā
8. pielikums. Dabas aizsardzības pārvaldes un Jelgavas RVP atsauksmes
9. pielikums. Veselības inspekcijas Zemgales nodaļas atsauksme
10. pielikums. Zemgales plānošanas reģiona atsauksme

Terminu skaidrojumi

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

NATURA 2000 teritorija – ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidota uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas.

Paredzētā darbība – aprīkojuma un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, būvniecība, teritoriju plānojumu izstrādāšana, dabas resursu ieguve vai izmantošana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi.

Sabiedriskā (publiskā) apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) – procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistišanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā.

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk – plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

Saīsinājumi

SVID –stiprās puses, vājas puses, iespējas un draudi

AP – attīstības programma

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

ES – Eiropas Savienība

ĪADT – īpaši aizsargājama dabas teritorija

LR – Latvijas Republika

MK – Ministru kabinets

LAD - Lauku atbalsta dienests

VZD – Valsts zemes dienests

LVM- Latvijas valsts meži

IVN – ietekmes uz vidi novērtējums

NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000)

LVĢMC – VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

RVP – reģionālā vides pārvalde

LPTP – labākie pieejamie tehniskie paņēmieni

SIVN – ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs

VVD – Vides valsts dienests

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

Kopsavilkums

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Auces novada attīstības programmas 2012.–2018. gadam izstrādes laikā ar mērķi novērtēt šī plānošanas dokumenta plānoto aktivitāšu un projektu īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi.

SIVN procedūra veikta saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un ir piemērota ar Vides pārraudzības valsts biroja 2011.gada 19. septembra lēmumu Nr.61 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu”. Izstrādājot vides pārskatu, ir ņemti vērā nacionālie un starptautiskie vides aizsardzības mērķi.

Auces novada attīstības programmā ir definēta novada attīstības vīzija: Auces novads - saimnieciski zaļš novads Zemgalē ar labvēlīgu dzīves vidi, attīstītu lauksaimniecību, izglītību un kultūru.

Auces novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam mērķis ir noteikt novada attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus stratēģisko mērķu sasniegšanai. Plānošanas dokuments ir nozīmīgs instruments kvalitatīvai, sistemātiskai un mērķorientētai investīciju plānošanai, īpaši akcentējot tā nozīmi efektīvai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apguvei. Plānošanas dokumenta stratēģiskā daļa ietver arī ilgtermiņa skatījumu, kurā noteikti perspektīvie uzņēmējdarbības veidi novadā.

Esošā vides situācija.

Virszemes ūdeņi. Auces novads atrodas Ventas un Lielupes upju baseinu apgabalos. Vadakstes un Ezeres upju un Lielaucis ezera ekoloģiskā kvalitāte ir laba, bet Bērzes, Auces, Tērvetes un Skujaines upju ekoloģiskā kvalitāte ir ļoti slikta, to nosaka lielā kopējā slāpekļa koncentrācija. Nozīmīgāko slodzi uz virszemes ūdeņiem Auces novadā rada lauksaimnieciskās darbības (izkaldētais un punktveida piesārņojums) un notekūdeņu novadīšana.

Pazemes ūdeņi. Auces novada teritorijā pazemes ūdensobjektu kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir labi. Pazemes ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām, izņemot paaugstinātu dzelzs saturu, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Ir saņemtas sūdzības no iedzīvotājiem par sliktu dzeramā ūdens kvalitāti centralizētajā ūdens apgādes sistēmā attiecībā uz augstu dzelzs saturu.

Gaisa kvalitāte. Galvenie gaisa piesārņojuma avoti, kas rada izmešus atmosfēras gaisā, ir stacionārie objekti un transports. Nozīmīgākie stacionārie piesārņojuma avoti ir cūkkopības kompleksi Auces un Īles pagastos, kā arī centralizētās siltumapgādes sistēmas katlu mājas, kurās kā kurināmo izmanto malku un šķeldu. Kaut gan Auces novadā netiek veikti gaisa kvalitātes novērojumi, kuros tiktu iegūta informācija par gaisa kvalitāti, izvērtējot datus par stacionāro avotu izmešiem un transporta intensitāti var secināt, ka gaisa kvalitāte novadā kopumā ir laba. Ir saņemtas iedzīvotāju sūdzības par

smakām no cūku fermām Īlē un Aucē, kā arī par smakām no Jelgavas attīrīšanas iekārtu dūņu un putnu mēslu izmantošanas lauku mēslošanā (Bēnes pagastā).

Atkritumu apsaimniekošana. Atkritumi apsaimniekošanu Auces novadā nodrošina SIA „Auces komunālie pakalpojumi”. Novada teritorijā tiek veikta dalītā atkritumu vākšana, ir izvietoti speciālie konteineri plastmasas pudeļu, stikla un kartona dalītai savākšanai. Auces novada sadzīves atkritumi tiek vesti uz sadzīves atkritumu poligonu „Brašķi” Jelgavas novada Līvberzes pagastā. Lai gan pašvaldībā atkritumu apsaimniekošanu regulē saistošie noteikumi, tomēr ne visi iedzīvotāji apsaimnieko atkritumus atbilstoši noteikumiem. Atsevišķas privātpersonas nav noslēgušas līgumus par organizētu sadzīves atkritumu savākšanu, līdz ar to pavasaros ir vērojams mežu piesārņojums salīdzinoši lielās platībās.

Iespējamās ietekmes uz vidi

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, tika analizēta tajā noteikto mērķu un plānoto pasākumu/projektu iespējamā ietekme uz vidi. Attīstības programma ir stratēģisks dokuments, kas nenosaka zemes izmantošanu, bet tikai norāda Auces novada attīstības mērķus un virzienus. Tādēļ nav vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi konkrētā teritorijā, konkrētam uzņēmumam u.tml..

Attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt ietekmi uz vidi, galvenokārt ir saistītas ar komunālās saimniecības un transporta infrastruktūras attīstību, kā arī ar uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību.

Auces novadā jau šobrīd siltumapgādē tiek izmantota koksne (malka un šķelda), kas ir viens no videi draudzīgākajiem kurināmā veidiem. Programmā paredzētie siltumenerģijas taupības pasākumi samazinās ne tikai kurināmā resursu patēriņu, bet arī sadegšanas procesos radušos vielu emisiju gaisā, līdz ar to uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot ietekmi uz klimata pārmaiņām.

Realizējot investīciju projektus ūdenssaimniecības (ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu) sakārtošanā, tiks uzlabota iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte, kā arī tiks samazināts gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojums.

Transporta infrastruktūras attīstības pozitīvā ietekme būs sakārtota infrastruktūra un novada ekonomiskās attīstības veicināšana, tomēr vienlaikus, palielinoties satiksmes intensitātei, iespējama gaisa piesārņojuma palielināšanās. Ielu un ceļu asfaltēšana samazinās gaisa piesārņojumu ar putekļiem.

Darbībām, kas saistītas ar uzņēmējdarbības attīstību, sagaidāma pozitīva ietekme uz novada ekonomisko attīstību, tomēr paredzams, ka pieaugs kopējā piesārņojuma slodze vidē. Tā kā Auces novads atrodas pret nitrātu piesārņojumu īpaši jutīgā teritorijā, īpaši rūpīgi jāseko atbilstošu normatīvo aktu ievērošanai. Uzņēmējdarbības ietekme uz dabas resursu (galvenokārt derīgo izrakteņu) ilgtspējīgu izmantošanu un ainavu var būt dažāda: pozitīva, ja derīgo izrakteņu ieguve notiek saprātīgi, izstrādājot un ieviešot atradņu rekultivācijas projektus. Pretējā gadījumā iespējama neitrāla vai arī pat negatīva ietekme. Jāatzīmē, ka, iegūstot derīgos izrakteņus, jebkurā gadījumā tiks izmainīta ainava, var mainīties hidroloģiskais režīms.

Dabas un kultūrvēsturisko objektu un teritoriju saglabāšanas un apsaimniekošanas veicināšanai būs pozitīva ietekme uz vides kvalitāti kopumā, jo tūristu skaita pieaugums palielina slodzi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām (ĪADT), kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem, ūdensobjektiem, ja

nepastāv attiecīga infrastruktūra. Taču gadījumos, ja, plānojot tūrisma infrastruktūras izveidi, netiek izvērtētas un noteiktas konkrētas vietas optimālās apmeklētāju plūsmas un to iespējamā ietekme, ir iespējama arī negatīva ietekme.

Kopumā, izvērtējot ietekmes, var secināt, ka lielākā daļa rīcības plānā iekļauto darbību dos tiešu vai netiešu, pozitīvu ietekmi uz vidi un ka plānošanas dokumenta īstenošana atstās pozitīvu ietekmi uz iedzīvotāju dzīves un vides kvalitāti. Tomēr iespējamas arī negatīvas ietekmes, piemēram, piesārņojuma palielināšanās, attīstoties uzņēmējdarbībai, pieaugot tūrisma plūsmai u.tml..

Lai samazinātu attīstības programmā paredzēto darbību iespējamo negatīvo ietekmi uz ĪADT un bioloģisko daudzveidību, detalizēta paredzētās darbības ietekme uz vidi vērtējama pirms konkrētu darbību uzsākšanas.

Risinājumi ietekmju mazināšanai

Lai samazinātu vai novērstu iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt plānošanas dokuments, iespējams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties konkrētai situācijai piemērotākos risinājumus.

Šajā novērtējumā tiek uzskatīts, ka, īstenojot attīstības programmā iekļautos pasākumus, tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvajos aktos iekļautās prasības. Attīstot ražošanu, satiksmes infrastruktūru u.c. darbības nepieciešamības gadījumā atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, darbībām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, jāsaņem tehniskie noteikumi, kā arī priekšroka dodama labākajām pieejamām tehnoloģijām.

Ņemot vērā to, ka Auces novads atrodas pret nitrātu piesārņojumu īpaši jutīgā teritorijā, kā arī lauksaimniecības radīto izkliedētā piesārņojuma slodzi uz Auces novada ūdensobjektiem, attīstot uzņēmējdarbību ir jāievēro atbilstošie normatīvie akti un labas lauksaimniecības prakses nosacījumi, kas iekļauj sevī zemes racionālu izmantošanu, pareizu augsnes apstrādi, pareizu mēslošanas līdzekļu lietošanu, kūstmēslu krātuvju būvniecību u.tml.. Notekūdeņu radītās slodzes vidē samazināšanai, uzsākot vai turpinot piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja vai C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums, ko izsniedz RVP. Atļaujās tiek ietvertas vides kvalitātes prasības, labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana u.c. nosacījumi.

Plānojot uzņēmējdarbības attīstību novadā, kā arī potenciālās vietas, kas nosakāmas kā uzņēmējdarbībai piemērotas, jāvērtē ne tikai to ietekme uz vidi, bet iespējamā ietekme uz tiem uzņēmumiem, kas jau darbojas novadā. Lai izvērtētu kopējo ietekmi un iespējamos draudus vides kvalitātei, jāvērtē jau esošo uzņēmumu iespējamā ietekme uz plānoto saimniecisko darbību.

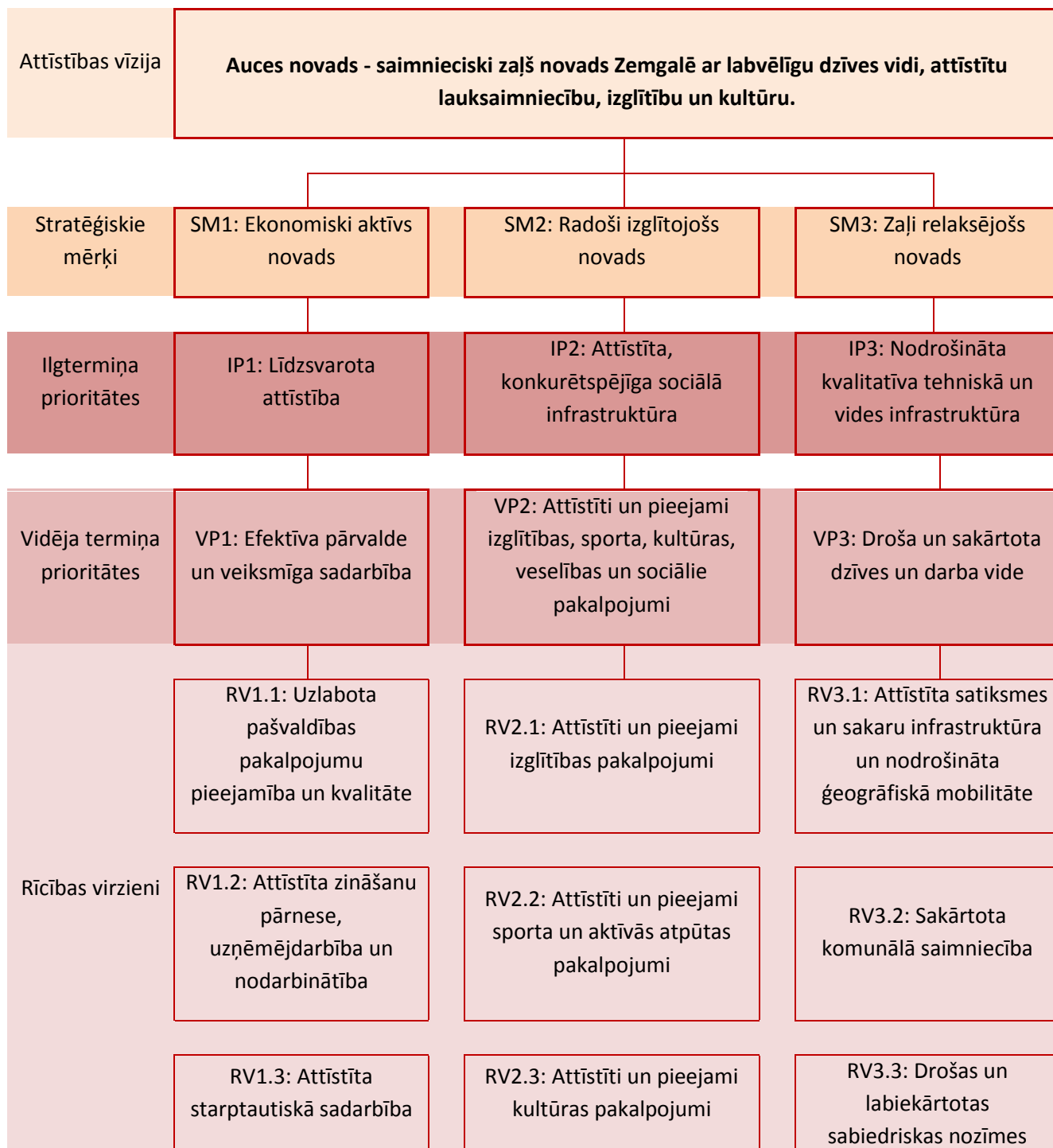
Palielinoties tūrisma infrastruktūras objektu skaitam, palielināsies arī antropogēnā ietekme uz apkārtējo vidi. Veidojot jaunus tūrisma industrijas objektus, nepieciešams pēc iespējas saglabāt bioloģisko daudzveidību un dabas pamatni, kā arī izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģijas. Paredzot jaunus tūrisma objektus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tos jāveido tikai saskaņā ar teritoriju dabas aizsardzības plāna rekomendācijām.

Lai saglabātu ĪADT un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro normatīvo aktu prasības.

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Programmas galvenie mērķi un kopsavilkums

Auces novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam mērķis ir noteikt novada attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus stratēģisko mērķu sasniegšanai. Attīstības programma ir pamats Auces novada domes rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai. Auces novada attīstības stratēģiskais ietvars, kas ietver attīstības vīziju, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, kā arī plānotos rīcības virzienus, ir attēlots zemāk:

		teritorijas un objekti
	RV1.4: Uzlabota demogrāfiskā situācija (struktūra)	RV2.4: Attīstīti un pieejami veselības un sociālās aprūpes pakalpojumi

Auces novada attīstības programma sastāv no piecām daļām:

- Pirmajā daļā „Auces novada pašreizējās situācijas raksturojums un analīze” ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze.
- Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā „Stratēģiskā daļa” ir noteikta novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes.
- Trešajā daļā „Rīcības plāns (t.sk. „Investīciju plāns”)”, pamatojoties uz ilgtermiņa prioritātēm, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi. Rīcības plāns ir sastādīts 7 gadu periodam, Investīciju plāns – 7 gadu ilgā periodam. Tie tiks aktualizēti, ņemot vērā attīstības programmas īstenošanas progresu un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu.
- Ceturtajā daļā „Attīstības programmas īstenošanas un uzraudzības kārtība” ir noteikts uzraudzības un ziņojumu sagatavošanas periodiskums un tajā ietveramie uzraudzības rādītāji.
- Piektajā daļā „Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem” sniegta informācija par iedzīvotāju aptaujas, interviju, darba grupu semināru, sabiedriskās apspriešanas sanāksmes procesu un rezultātiem, kā arī tā ietver citus Auces attīstības programmas izstrādei nozīmīgus viedokļus un ieteikumus.

Attīstības programmas izstrādē aktīvi tika iesaistīta pašvaldības vadība, iedzīvotāji, uzņēmēji, zinātnes un pētniecības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, valsts institūciju un pašvaldības speciālisti.

1.1. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā sekojošus plānošanas dokumentus:

- Valsts līmeņa plānošanas dokumenti:
 - Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam;
 - Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013.gadam;
 - Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā.”;
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
- Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti:
 - Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2014.gadam;
 - Zemgales plānošanas reģiona ekonomiskais profils (redakcija 01.03.2011);
 - Zemgales plānošanas reģiona teritoriālais plānojums 2006.-2026.gadam.
- Vietēja līmeņa plānošanas dokumenti (t.sk. pieguļošo pašvaldību spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti);
- Nozaru plānošanas dokumenti:

- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam;
- Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam;
- Transporta attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam;
- Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007. – 2016. gadam;
- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.-2012.gadam;
- Zivsaimniecības nozares Nacionālais stratēģiskais plāns 2007. - 2013.gadam, u.c..

2. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

ANO Pasaules Vides un Attīstības Komisija 1987. gadā publicēja ziņojumu ar nosaukumu „Our Common Future” („Mūsu kopējā nākotne”), saukta arī par „Brundtlandes atskaiti”. Šis dokuments vispārīgai lietošanai ieviesa terminu „ilgtspējīga attīstība”, kas tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai”.

Ilgtspējīgu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas - vides, ekonomiskā un sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā, ka ekonomiskā augšupeja nedrīkst degradēt vidi un vienlaikus tiek nodrošināta augsta dzīves kvalitāte.

1992. gadā ANO konferencē par vidi un attīstību tika parakstīti pieci svarīgi dokumenti, kuri radīja pamatu turpmākam darbam globālo vides problēmu novēršanā:

- Riodežaneiro Deklarācija par Vidi un Attīstību;
- Visa veida mežu apsaimniekošana, aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principi;
- Konvencija par klimatiskām izmaiņām;
- Konvencija par bioloģisko daudzveidību;
- Rīcības plāns „Agenda 21”.

Attīstības programmai ir saistošas vairākas starpvalstu konvencijas. Zemāk minēti svarīgākie dokumenti, kas nosaka starptautiskos vides aizsardzības mērķus, kuri ir noteikti starpvalstu konvencijās un ES Direktīvās.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību - Bernes konvencija (1979). Tās mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, it īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība. Akcentēta apdraudēto un izzūdošo sugu aizsardzība. Šī konvencija ar aktuāla saistībā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un apsaimniekošanu.

Konvencija par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971). Konvencija nosaka mitrāju un ūdensputnu aizsardzību. Šī konvencija ar aktuāla saistībā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un apsaimniekošanu.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Norādīti vispārīgie ilgtspējīgas attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērtā starptautiskās

sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi.

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti arī **Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”** un uz šo plānošanas dokumentu ir attiecināmi šādi mērķi:

- klimata izmaiņu jomā: stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas;
- dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā: aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā;
- vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā: sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- dabas resursu un atkritumu jomā: nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Valsts vides politikas mērķi ir definēti **Vides politikas pamatnostādņēs 2009. - 2015. gadam**, kas veido pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Vides politikas pamatnostādņēs ir izvirzīti sekojoši mērķi:

- Nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, iesaistot pašvaldības, komersantus un sabiedrību.
- Nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, samazināt iekšējo ūdeņu eitrofikāciju un nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti.
- Nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu.
- Nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību.
- Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam jeb **Latvija 2030**. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā pārdomāti lietot nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai. Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas kapitālu, tostarp vietas un telpas, produktivitātes kāpināšana, lai atbildētu uz globālo tendenču izaicinājumiem.

Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013. gadam. Tas nosaka Latvijas galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus ceļā uz tālāku mērķi politikiem, ierēdņiem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Nacionālā attīstības plāna mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas palielināšanos Eiropas Savienībā, kā arī izvirza Latvijas attīstības stratēģisko mērķi un nosaka galvenos rīcības virzienus, kas spēs nodrošināt stabilu valsts un sabiedrības izaugsmi.

Tā kā Attīstības programma skar ĪADT, tad jāņem vērā arī **Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (1999. gads)** noteiktie mērķi:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012. gadam nosaka mērķus un pasākumus to sasniegšanai, kā arī pašvaldību atbildību tā īstenošanā. Tiek noteikti šādi atkritumu apsaimniekošanas mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei;
- nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot:
 - labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas;
 - labākos pieejamos tehniskos paņēmienus;
 - resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu;
 - ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Zemgales plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2006. - 2026. gadam. Tā vispārējais mērķis ir veicināt reģiona stabilitu, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā. Tajā sniegtas plānošanas vadlīnijas vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, kā arī izstrādātas rekomendācijas dažāda veida attīstības ietekmes uz vidi novēršanai un mazināšanai.

Zemgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2007. - 2013. gadam. Atkritumu apsaimniekošanas plāna mērķi ir novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanai un veicinot ilgtspējīgu patērētāju uzvedību, lai novērstu atkritumu rašanās iespējas.

Vērtējot ūdensobjektu kvalitāti un mērķus ūdens kvalitātes sasniegšanai, Vides pārskatā ir ņemti vērā **Ventas un Lielupes upju sateces baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni 2010. - 2015. gadam.**

Augstāk minēto dokumentu noteiktie mērķi un ilgtspējīgas attīstības principi ir saistoši plānošanas dokumenta - Auces novada attīstības programmas 2012. – 2018.gadam izstrādē.

3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra

3.1. Vides pārskata mērķi, sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Vides pārskata mērķis ir novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumenta saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, informēt sabiedrību par plānošanas dokumenta un ar tā ieviešanu saistītajām iespējamām būtiskajām ietekmēm uz vides kvalitāti Auces novadā, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā un nepieciešamības gadījumā piedāvāt kompensēšanas pasākumus.

Vides pārskata sagatavošana ir balstīta uz plānošanas dokumenta atbilstības vērtējumu vides un dabas aizsardzības, kā arī ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu, uzdevumu un prioritāro rīcību iespējamo būtisko ietekmju vērtējumu.

Galvenie principi SIVN veikšanā un Vides pārskata sagatavošanā ir vides aspektu integrācija attīstības plānošanas dokumentā, piesardzība lēmumu pieņemšanā un procesa pārskatāmība.

Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši MK 23.03.2004., noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, kā arī VPVB 19.09.2011. lēmumam Nr. 61 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”(1. pielikums).

Vides pārskata sagatavošanai ir izmantota:

- Auces novada domes rīcībā esošā informācija,
- Auces novada Attīstības programmas 2012.-2018. gadam 1. redakcija
- publiski pieejamā informācija un pētījumu rezultāti par vides stāvokli novadā,
- interneta vietnēs pieejamie informācijas avoti un datu bāzes, t.sk. LVGMC dati.

Vides pārskata projekta sagatavošanas procesā organizētas tikšanās ar pašvaldības speciālistiem, iegūstot visu informāciju, kāda nepieciešama šī pārskata izstrādei.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 157 prasībām, izstrādātājs 04.10.2011. konsultējās ar VPVB un Jelgavas RVP par vides pārskatā iekļaujamo informāciju. Vides pārskata un attīstības programmas projekti kopā tika nodoti sabiedriskajai apspriešanai un atbilstoši VPVB norādēm iesniegti šādām institūcijām atsauksmju vai priekšlikumu saņemšanai:

- Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei;
- Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļai;
- Zemgales plānošanas reģiona administrācijai;
- Dabas aizsardzības pārvaldei.

Minēto institūciju atzinumi ir pievienoti 8.-10.pielikumos. Dabas aizsardzības pārvaldes ieteikums ir iekļauts vides pārskata 9. sadaļā. Pārējo institūciju atzinumos nav ieteikumu vides pārskata pilnveidošanai.

3.2. Sabiedrības līdzdalība un rezultāti

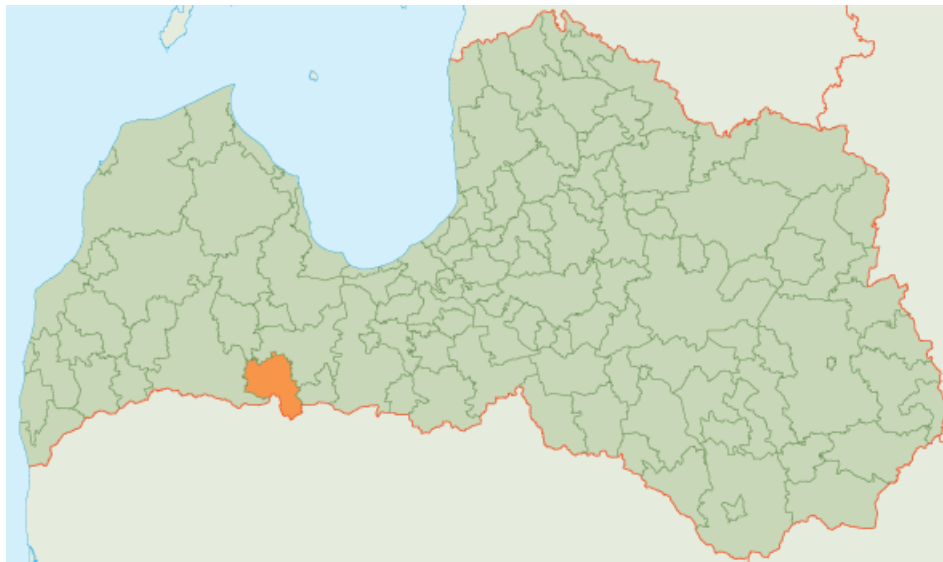
Vides pārskata projekta un Auces novada attīstības programmas projekta sabiedriskā apspriešana tika organizēta vienlaikus 2012. gada 16. janvārī.

Sabiedriskās apspriešanas laikā netika saņemts neviens rakstisks priekšlikums attīstības programmas vai vides pārskata pilnveidošanai.

4. Auces novada vispārējs raksturojums

Auces novada administratīvā teritorija ietilpst Zemgales plānošanas reģionā. Novads tika izveidots 2009. gadā no kādreizējā Dobeles rajona pašvaldībām – Auces pilsētas, Bēnes, Īles, Lielaucē, Ukre, Vītiņu un Vecaucē pagastiem.

Ģeogrāfiskā atrašanās vieta Auces novadam ir Zemgales dienvidu daļa, robežojoties ar Saldus, Brocēnu, Dobeles un Tērvetes novadiem un Lietuvas Republiku (skat. attēlus 4.1 un 4.2).

4.1.attēls Auces novada izvietojums Latvijas kartē.

Avots: http://lv.wikipedia.org/wiki/Att%C4%93ls:Auces_novads_karte.png

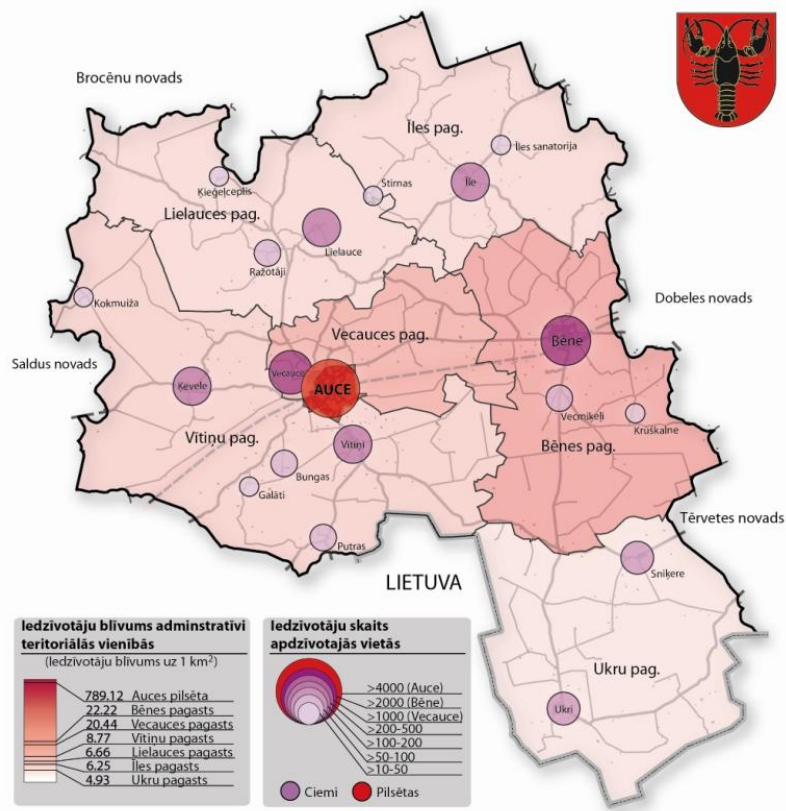
4.2. attēls Auces novada administratīvi teritoriālo vienību izvietojums Auces novada kartē.

Avots: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/lv/9/9b/Auces_novads.png

Kopējā Auces novada platība¹. ir 517,58 km². No tiem lielāko platību aizņem Vītiņu pagasts (133,7 km²), pārējo pagastu teritorijas ir samērā līdzīgas - Ukru pagasts aizņem 94,5 km², Bēnes pagasts - 88,9 km², Lielaucē pagasts - 80,5 km², bet Auces pilsēta - 3,7 km².

Novada administratīvais centrs ir Auces pilsēta, kas atrodas 104 km no Rīgas, 42 km no Dobeles, 60 km no Saldus un 58 km no Jelgavas.

Uz 2011. gada 01.janvāri Auces novadā dzīvoja 8494 iedzīvotāji² ar iedzīvotāju blīvumu 13,7 uz 1 km². Auces novadā 36% iedzīvotāju dzīvo Auces pilsētā, 47,8%- ciemos un tikai 16,2% viensētās. Novada apdzīvotība parādīta 4.3. attēlā.

4.3. attēls. Auces novada apdzīvotība

Auces novadā nozīmīgākās uzņēmējdarbības jomas ir lauksaimniecība un mežsaimniecība (54,4 %), kurās pēc CSP datiem 2009.gadā darbojās vislielākais skaits ekonomiski aktīvo vienību. Otra nozīmīgākā uzņēmējdarbības joma novadā ir apstrādes rūpniecība(6,9%) , tai ir stabilas un ilgtspējīgas attīstības tendences.

¹ Valsts zemes dienesta dati

² PMLP

5. Esošā vides stāvokļa apraksts

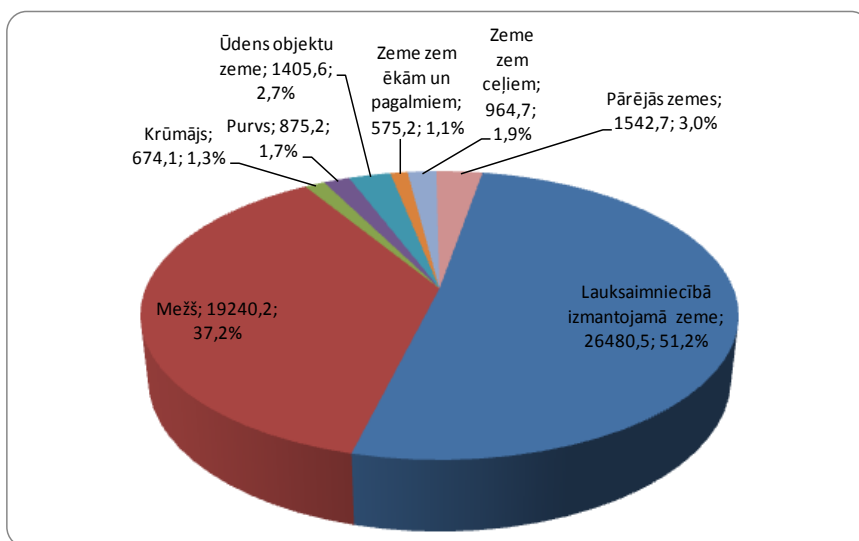
5.1. Vides raksturojums

5.1.1 Dabas resursi

Zemes

Saskaņā ar VZD datiem uz 01.01.2011, sadalījumā pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķa grupām 67,28% jeb 34822,6 ha Auces novada zemes ir lauksaimniecības zeme, 29,78% jeb 15412,6 ha mežsaimniecības zeme un ĪADT, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu, pārējie 2,94% zemju iedalās vēl 10 lietošanas mērķa grupās, no kurām lielākās ir satiksmes infrastruktūras apbūves zeme 1,43% jeb 738,4 ha, individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme 0,51% jeb 266,1 ha, sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme 0,32% jeb 163,9 ha un ražošanas objektu apbūves zeme 0,21% jeb 109,1 ha.

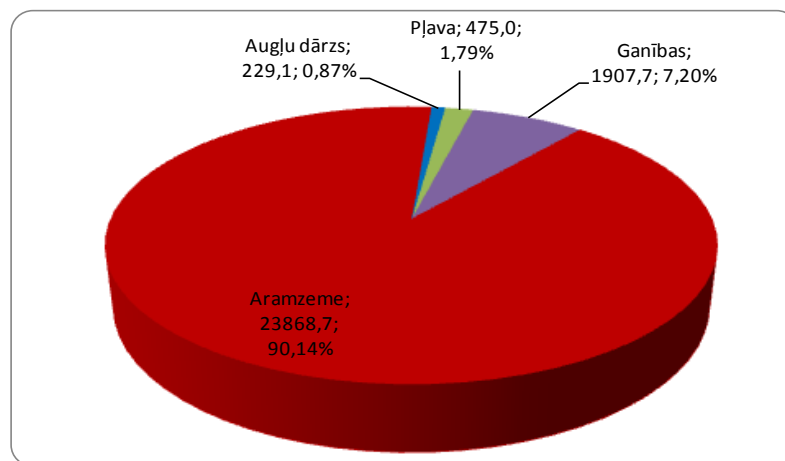
Sadalījumā pa zemes lietošanas veidiem, 51,2% jeb 26 480,5 ha no visas Auces novada zemes ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas saskaņā ar LAD apsekojuma datiem 03.11.2010 ir aptuveni 1,11% no Latvijas lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības, 37,2% jeb 19 240,2 ha - mežs, 2,7% jeb 1405,5 ha ūdens objektu zeme, 1,9 % jeb 964,7 ha zeme zem ceļiem, purvi – 1,7% jeb 875,6 ha, krūmāji – 1,3% jeb 674,1 ha, zeme zem ēkām un pagalmiem 1,1% bet 3,0% jeb 1542,7 ha ir pārējās zemes. (skat. 5.1.attēlu).

5.1. Attēls Auces novada zemes sadalījumā pa lietošanas veidiem, ha, dati uz 01.01.2011

Avots: VZD

Kā tas redzams 5.2. attēlā, saskaņā ar VZD datiem uz 01.01.2011 pēc zemes lietošanas veidiem 90,14% jeb 23868,7 ha no Auces novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir aramzeme, 7,2% jeb 1907,7 ha – ganības, 1,79% jeb 475 ha – pļavas un 0,87% jeb 229,1 ha – augļu dārzs.

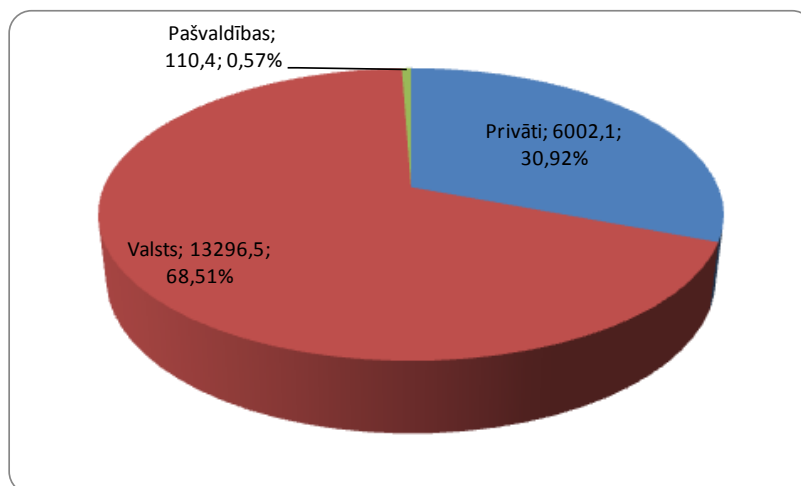

5.2. Attēls Auces novada lauksaimniecībā izmantojamā zeme sadalījumā pa lietošanas veidiem, ha, dati uz 01.01.2011

Avots: VZD

Meži

Saskaņā ar Valsts meža dienesta 2011.gada datiem Auces novadā meži aizņem 19409 ha³ jeb 37,5%. No tiem tikai 110,4 ha jeb 0,57% ir pašvaldības mežs, 6002,1 ha jeb 30,92% privātā īpašumā esošs mežs, bet 13296,5 ha jeb 68,51% valsts īpašumā esoši meži (skat. 5.3.attēlu).

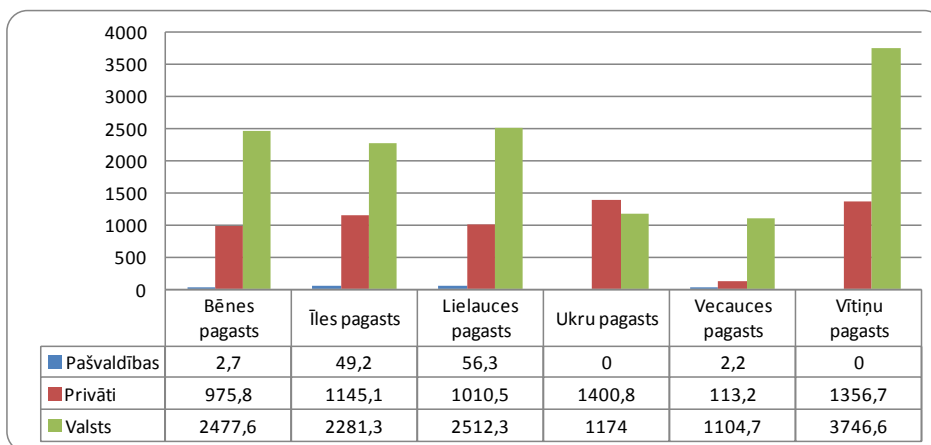

5.3. Attēls Auces novada meži pēc īpašuma veidiem, ha, 2011.g.

Avots: VMD

Analizējot Auces novada mežu sadalījumu pēc īpašuma veidiem novada administratīvi teritoriālajās vienībās, ir redzams, ka visās, izņemot Ukru pagastu, kur pārsvarā ir privātā īpašumā esošs mežs, lielākais īpatsvars ir valsts mežiem (skat. 5.4.attēlu).

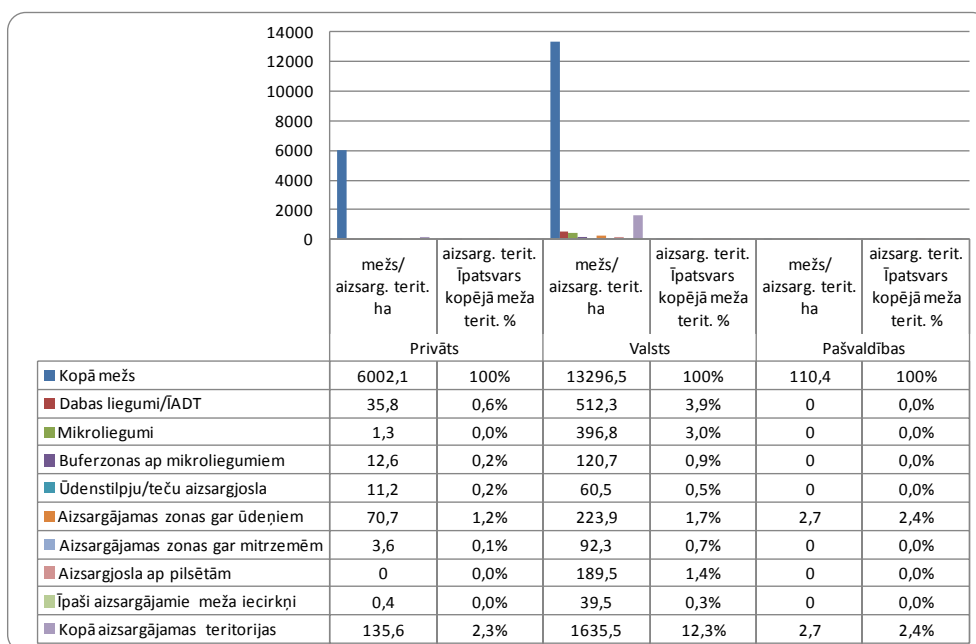
³ Pēc VZD datiem uz 01.01.2011 Auces novadā meži aizņem 19240,2 ha jeb 37,2%.

5.4. Attēls Auces novada meži pēc īpašuma viediem sadalījumā pa Auces novada teritoriāli administratīvajām vienībām, ha, 2011.g.

Avots: VMD

Pēc VMD datiem 1773,8 ha jeb 9,1% no visas mežu platības aizņem aizsargājamas teritorijas, kas galvenokārt atrodas valsts īpašumā esošos mežos (1635,5 ha jeb 12,3% no visiem valsts mežiem), bet 135,5 ha ir arī pašvaldības īpašumā esošos mežos un 2,7ha privātā īpašumā esošos mežos (skat. 5.5.attēlu).

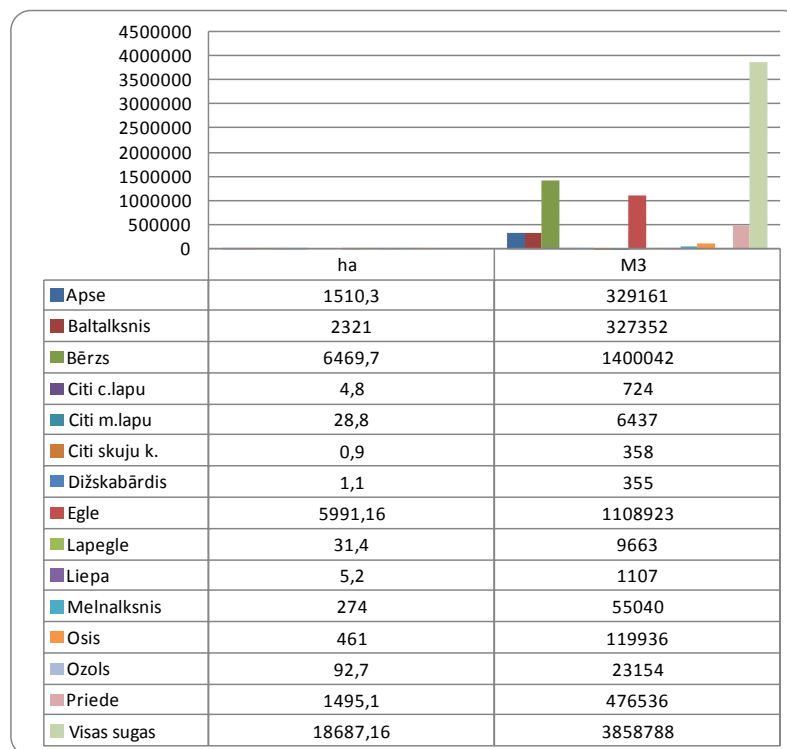

5.5. Attēls Auces novada mežu aizsargājamās teritorijas un to īpatsvars kopējā meža platībā, ha, %, 2011.g.

Avots: VMD

Kā tas redzams 5.5.attēlā lielākās teritorijas no visām aizsargājamām teritorijām aizņem dabas liegumi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (512,3 ha), kā arī mikroliegumi (396,8 ha) un aizsargājamās zonas gar ūdeņiem (223,9 ha).

Auces novada mežos dominējošās koku suga ir bērzs (6469,7 ha jeb 35%), egles (5991,16 ha jeb 32%), baltalksnis (2321 ha jeb 12%), apse (1510,3 ha jeb 8%) un priede (1495,1 ha jeb 8%), pārējās sugas aizņem 899,9 ha. Bērzu audzēšanai Auces novada mežos ir īpaši piemērota augsne.

5.6. Attēls Auces novada meža koku sugas, ha, m³, 2011.g.

Avots: VMD

Auces novada mežu lielākais apsaimniekotājs ir LVM ar kopējo valsts mežu teritoriju 11482 ha. Pēc apsaimniekošanas mērķiem valsts meži tiek iedalīti 3 zonās: dabas zonas meži; rekreācijas zonas meži un mežsaimnieciskie meži.

Dabas zonas meži Auces novadā ir 2178 ha platībā (19% no kopējās novada valsts meža platības). To galvenais apsaimniekošanas mērķis ir dabas daudzveidības saglabāšana. Šajā zonā plāno tikai tādas darbības, kas neapdraud, bet paaugstina teritorijas dabas aizsardzības vērtību (neplāno un neveic galveno cirti, izņemot izlases cirti, neplāno meža meliorācijas sistēmu renovāciju, rekonstrukciju, jaunu meža ceļu būvi, zemes dzīļu ieguvu, zemes nomu plāno tikai tādām darbībām, kas nav pretrunā ar teritorijas dabas vērtību saglabāšanu).

Rekreācijas zonas meži Auces novadā ir 2359 ha platībā (20,5 % no kopējās novada valsts meža platības). To galvenais apsaimniekošanas mērķis ir rekreācija, vides izziņa un ainavu aizsardzība. Šajā zonā saimniecisko darbību plāno un veic, ņemot vērā meža ainavu vizuālās plānošanas principus, un saskaņā ar rekreācijas mežu masīva individuālo apsaimniekošanas plānu, kas nodrošina teritorijas rekreācijas un ainavisko vērtību saglabāšanu un uzlabošanu. Līdz izpilddirektora apstiprināta rekreācijas mežu masīva individuālā plāna izstrādei, mežaudzēs neplāno un neveic kailcirtes, neplāno un neveic zemes dzīļu ieguvu, zemes nomu plāno tikai tādām darbībām, kas nemazina teritorijas rekreācijas un ainavisko vērtību.

Mežsaimnieciskie meži ir 6945 ha platībā (60,5 % no kopējās novada valsts meža platības). To galvenais apsaimniekošanas mērķis ir augstvērtīgas koksnes audzēšana.

Auces novadā atrodas arī **Bioloģiski augstvērtīgie meži (BAM)** - ir izdalītas 8 Bioloģiski augstvērtīgo mežu platības ar kopējo platību 2238 ha (vairāk informācijas skat. IAP 20.pielikumu). BAM ir tādi meži, kas tiek veidoti un apsaimniekoti ar mērķi saglabāt un vairo dabas bioloģisko daudzveidību.

Valsts mežu teritorijā atrodas tādas **rekreācijai un sabiedrībai nozīmīgās vietas** kā Spārnu ezers, Vīķu purvs, Vilku kalns, Garākalna smilšu krupja atradne, Ukru gārša, Sesavas ezers, Atpūtas vieta pie Garās līnijas, Iršu parka taka.

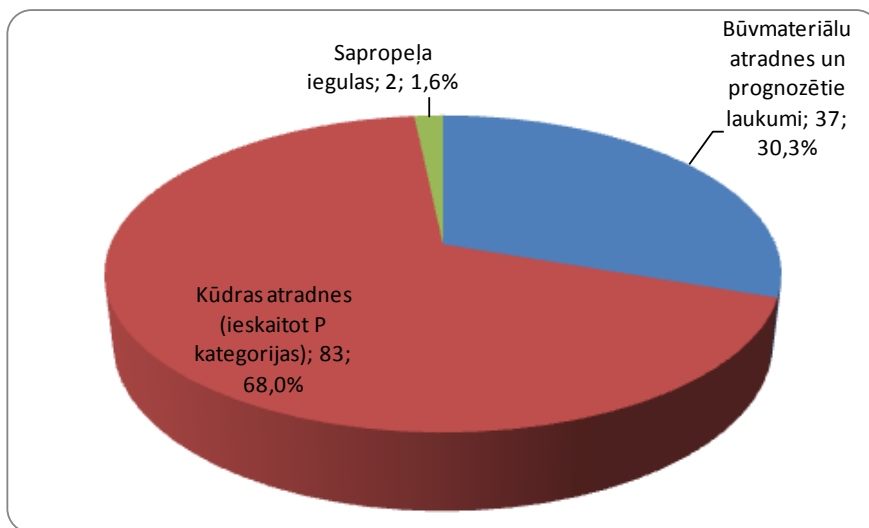
Viens no nozīmīgiem privātiem mežu apsaimniekotājiem Auces novadā ir AS „Latvijas Finieris Mežs”, kura īpašumā ir aptuveni 55,1 ha meža un kura būtiskākās darbības jomas ir: 1) konsultāciju un vadības pakalpojumu sniegšana meža īpašniekiem meža un nemeža īpašumu vērtības palielināšanā un ilgtermiņa apsaimniekošanā; 2) īpašuma vērtības pieaugums ilgtermiņā; un 3) bērzu stādu audzēšana un popularizēšana.

Ģeoloģiskie resursi

Auces novada teritorijā derīgie izrakteņi ir sastopami dažāda vecuma un dziļuma iežos – gan pamatklintājā, gan pamatiežos, gan arī kvartāra nogulumos.

Praktiski nozīmīgi ir derīgie izrakteņi, kuri atrodas pietiekami tuvu zemes virspuse zemkvartāra iežos un kvartāra nogulumos. Zemkvartāra iežos jeb pamatiežos Auces novadā tie ir kaļķakmeņi. Citiem zemkvartāra virsmas iežiem – dolomītiem, dolomītmerģeļiem, smilšakmeņiem un aleirolītiem, nav praktiskas nozīmes kā derīgajiem izrakteņiem. Visbiežāk izmantotie derīgie izrakteņi atrodas kvartāra nogulumos. Tie ir smilts, grants, māls, kūdra, sapropelis, saldūdens kaļķieži, nereti arī laukakmeņi.

Auces novada teritorijā atbilstoši VVGMC datiem atrodami trīs derīgo izrakteņu veidi (skat. attēlu 5.7.): kūdra, būvmateriālu atradnes un sapropeļa iegulas. Šo resursu atradņu skaits novadā sadalās šādi: ir 83 kūdras atradnes, no kurām atradnes ar ievērojamu potenciālu ir 6-8, kas ir 68% no kopējā atradņu skaita, 37 būvmateriālu atradņu (smilts, grants kaļķakmens) – 30,3 % un 2 sapropeļa iegulas – 1,6%.

5.7. attēls Auces novada derīgo izrakteņu atradņu skaits sadalījumā pa derīgo izrakteņu veidiem, dati uz 01.07.2011

Avots: LVGMC

Nemot vērā to, ka LVĢMA datu iegādei līdzekļi, kas ir salīdzinoši lieli, nav plānoti Auces novada pašvaldības 2011.gada budžetā, detalizēta informācija par katru no Auces novada ģeoloģisko resursu veidiem šajā nodaļā ir sagatavota, izmantojot bijušā Dobeles rajona Teritorijas plānojuma materiālus.

Kaļķakmens. Auces novadā rūpnieciskas nozīmes kaļķakmens iegulas atrodas Vītiņu pagastā. Vispārīga informācija par kaļķakmens iegulām Auces novadā ir apkopota tabulā 5.1.

Tabula 5.1. Auces novada kaļķakmens atradnes un prognozējamie laukumi, uz 2001.gadu

Nr.	Nosaukums un kategorija	Platība (ha)	Krājumi (m ³)	Derīgās slāņkopas biezums (m)	Segkārtas biezums (m)	Izmantošana
1	Auces (A kategorija)	143,9	10,67 milj.	6,25-8,45	2,2-2,4	Pārtikas rūpniecībā, papīra rūpniecībā u.c.
2	Ķeveles (P kategorija)	220	400 milj.	10,0-22,7	6-14	Cementa ražošanā

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums, A.Mūrnieks (2001)

Nozīmīgākā ir *Auces atradne*. Tā izvietojusies dienvidos no Vītiņiem. Atradrnē ir augstas kvalitātes (CaCO₃ saturs lielāks par 94%) jeb tīri kaļķakmeņi, un derīgo slāņkopu pārsedz plāna (2-2,4 m) kvartārnogulumu sega. Kaļķakmens ieguvei nelabvēlīgi priekšnosacījumi ir sarežģīti hidroģeoloģiskie apstākļi. Derīgā slāņkopa atrodas zem ūdens un ieguves procesā būtu nepieciešama atsūkšanās, ūdens aizvadišana, kas varētu apkārtņē radīt virkni citu sarežģījumu (gruntsūdens līmeņa pazemināšanos akās u.c.). Teritorija tiek izmantota lauksaimniecības vajadzībām, tās tuvumā atrodas vairākas viensētas, tieši blakus atrodas centralizētās ūdensapgādes artēziskie urbumi. Auces atradnes teritorijā atrodas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, mežu zemes, viensētas. Pietiekami tuvā attālumā atrodas satiksmes infrastruktūra.

Uz rietumiem no Auces pilsētas, Ķeveles un Kokmuižas apkārtņē konstatēts vēl viens kaļķakmens izplatības areāls, kur prognozēti (P kategorija) derīgā izraktena krājumi 2,2 km² platībā. Kaļķakmens kvalitāte ir zemāka, pieaug MgO daudzums. Kokmuižas/ Ķeveles prognozējamā kaļķakmens iegulu laukumā pieaug derīgās slāņkopas biezums, taču arī segkārtas biezums palielinās līdz 10 m. Hidroģeoloģiskie apstākļi ir līdzīgi Auces atradnei – derīgā slāņa iegūšanai ir sarežģīti hidroģeoloģiskie apstākļi. Derīgā slāņkopa atrodas zem ūdens un ieguves procesā būtu nepieciešama atsūkšanās, ūdens aizvadišana, kas varētu apkārtņē radīt virkni citu sarežģījumu (gruntsūdens līmeņa pazemināšanos akās u.c.). Kokmuižas/ Ķeveles kaļķakmens iegulas teritorija pašlaik tiek izmantota galvenokārt mežsaimnieciskām vajadzībām, to šķērso vairāki autoceļi, tās teritorijā izvietojas Ķeveles ciems, tiešā tuvumā atrodas Karaļavoti.

Māls. Visas māla iegulas Auces novadā atrodas kvartāra nogulumos. Visvairāk māla atradņu un prognozējamo laukumu atrodas Lielaucē pagastā. Auces novada kaļķakmens atradnes un prognozējamie laukumi, uz 2001.gadu atspoguļoti tabulā 5.2.

Tabula 5.2. Auces novada kaļķakmens atradnes un prognozējamie laukumi, uz 2001.gadu

Nosaukums	Pagasts	Platība ha	Krājumi milj.m ³	Derīgā slāņa biezums m	Segkārtas biezums m	CO ₂ saturs %	Izmantošanas iespējas
Ciņi	Lielaucē	87,5	2,37 N kat.	2,0-4,5	0,3-4,9	8,9-9,6	cementa ražošanā
Gubeņi	Lielaucē	31,3	1,14 N kat.	2,2-4,7	0,2-3,0	11,5	cementa ražošanā
Lielaucē	Lielaucē	1,8	0,3 A kat.	0,5-4,8	0,1-1,0	9,3-12,1	ķieģeļu ražošanā
Stūraiši	Lielaucē	47,5	1,64	1,4-7,5	0,2-1,4	nav datu	cementa ražošanā

			N kat.				
Peles	Lielaucē	43,8	1,50 N kat.	1,8-6,9	0,1-1,5	10,5	cementa ražošanā
Kokmuiža	Vītiņu	61	0,49 P kat.	vid. 1,6	vid. 0,16	12,3	keramikas izstrādājumu ražošanā
Smiltneki	Lielaucē	25	0,67 N kat.	1,8-3,5	0,4-2,2	nav datu	cementa ražošanā

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums, A.Mūrnieks (2001)

Visās atradnēs kopā ir 8.11 milj.m³ māla krājumu, to skaitā A kategorijai atbilst 0.3 milj.m³, N kategorijai – 7.32 milj.m³, P kategorijai – 0.49 milj.m³.

Smilts un grants. Smilts un grants ir vispieprasītākie un visvairāk izmantotie derīgie izrakteņi. Smilts un grants ir nepieciešama ceļu būvē, to uzturēšanā un kā celtniecības materiāls. Pēc valsts institūciju datiem Auces novadā ir 27 smilts-grants atradnes un prognozējamie iegulu laukumi. Tabulā 5.3. apkopotie dati sniedz vispārīgu informāciju par smilts-grants atradnēm un to vispārīgo izvietojumu.

Tabula 5.3. Auces novada smilts - grants atradnes un prognozējamie laukumi

Nosaukums	Pagasts	Platība (ha)	Krājumu apjoms tūkst.m ³ , kategorija	Derīgās slāņko-pas biezums (m)	Pārse-dze (m)	Karjera pašreizējais stāvoklis	Materiāla raksturojums Izmantošanas iespējas
Garaiskalns	Bēnes	63,9	590 A kat., 2000 P kat.	3,8-5,0	0,7-2,15	Izmanto	Smilts, grants un laukakmeņi. Ceļu būvē, celtniecībā (betonam)
Garaiskalns II	Bēnes	5,14	220,4 A kat.	1,8-14,1	0-4,6 augsne	Izmanto	Smilts un grants. Celtniecībā
Krievukalni	Zebrenes Īles	92,3	2450 A kat., 2020 N kat.	1,0-10,5	0,1-5,7 augsne, morēnas mālsmilts vai mālains aleirīts	Izmanto reti, daļēji aizaudzis	Vāji šķirotā smilts un grants ar oļiem, ieguvī sarežģī mālaina aleirīta blāķi
Počas	Īles	3,8	540 A kat.	6,2-17,8	0,1-3,0	n.p.	Smilts un grants. Ceļu būvē un celtniecībā (betons)
Spārne	Īles	13,0	960 N kat.	3,5-9,8	0,2-2,0	Daži nelieli aizauguši karjeri. Neizmanto	Smilts, mālaina smilts, grants un laukakmeņi. Ceļu būvē
Īle	Īles Zebrenes	16,5	520 A kat.	1,2-4,5	0,2-0,9	n.p.	Smilts. Uzbērumiem, celtniecībā
Upenieki	Īles	63,5 133,6 (progn.)	1700 N kat., P kat.	1,0-5,7 3,0	0,2-2,8 0,8	n.p.	Smilts-grants. Ceļu būvē, celtniecībā.
Vadakste	Vītiņu	19,5 205,2 (progn.)	700 N kat.	2,6-4,1 2,0	0,2-1,1 0,4	Izmanto, lielākā daļa krājumu izsmelti	Smilts un grants. Ceļu uzturēšanā, celtniecībā.
Balkāni	Bēnes	2,6	237,1 A kat.	3,6-16,6	0-0,8 augsne	Izmanto	Smilts un grants ar dažādu šķirotības pakāpi. Ceļu būvē un celtniecībā
Kaijkrogs	Bēnes	1,2	48,0 A kat.	1,8-5,5	0,1-0,4 augsne	Izmanto	Smilts un grants ar dažādu šķirotības pakāpi. Ceļu būvē un celtniecībā
Untupji	Vītiņu	6,92	294 A kat.	1,2-8,8	0-0,5 augsne	Izmanto	Smilts. Ceļu būvē un uzturēšanā
Lielaucē	Lielaucē	2,8	66,5	0,65-5,8	0,1-1,45	Izmanto	Māla liesināšanā

Nosaukums	Pagasts	Platība (ha)	Krājumu apjoms tūkst.m ³ , kategorija	Derīgās slāņko-pas biezums (m)	Pārse-dze (m)	Karjera pašreizējais stāvoklis	Materiāla raksturojums Izmantošanas iespējas
			A kat. (1998.g.)				
Punkaiši	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Silkalni	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	Smilts, granšaina smilts
Lielērmaņi	Vecaucē	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Vazdiķi	Bēnes	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Jaundalbiņi	Bēnes	n.p.	P kat.	3-6	1-1,5 morēnas mālsmilts	Neizmanto, karjers daļēji aizaudzis	Smilts, oļaina grants. Ceļu būvē un uzturēšanā
Ziemeļi	Vītiņu	n.p.	P kat.	n.p.	morēnas mālsmilts	Neizmanto	Smilts, oļaina grants. Ceļu būvē, celtniecībā.
Pēterkalns	Lielaucē	n.p.	P kat.	3-5	1-3 morēnas mālsmilts, smilšmāls	Vairāki nelieli karjeri, izmanto	Vāji šķirota smilts-grants ar oļiem, vietām mālaina. Ceļu būvē un uzturēšanā
Nesava	Ukru	~10 ha neiz-mant. ~2ha	P kat.	3-5	0,25-0,3 augsne	Liela daļa krājumu jau izmantoti	Smilts. Ceļu būvē un uzturēšanā
Āpšēni	Auru	n.p.	P kat.	5-7	0,25-1,5 augsne un morēnas mālsmilts	Izmanto	Smalkgraudaina smilts, nelieli oļainas grants krājumi. Ceļu būvē, celtniecībā.
Vilkukalns	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Vanagi	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Govskuņģi	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Tālavas	Lielaucē	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Zeltiņi	Īles	n.p.	P kat.	n.p.	n.p.	Neizmanto	n.p.
Vaidloši	Vecaucē	218,8	P kat.	1,0-3,3	0-0,9	n.p.	Ceļu būvē

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums

Smilts-grants atradņu, to krājumu un prognozējamo laukumu nevienmērīgo sadalījumu pa Auces novada pagastiem atspoguļo dati, kas doti tabulā 5.4..

Tabula 5.4. Smilts - grants atradnes un prognozējamie laukumi sadalījuma pa Auces novada pagastiem

Pagasts	Atradņu skaits	Kopējā platība (ha)	Krājumu apjoms milj.m ³	Prognozējamo laukumu skaits
Vecaucē pagasts	-	-	-	2
Bēnes	4	72	1,1	2
Īles*	5	189	8,19	7
Lielaucē	1	2,8	0,066	2
Vītiņu	2	26,42	0,99	1

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums

Nevienmērīgu derīgo izrakteņu ieguves vietu (karjeru) izvietojumu nosaka arī zemes lietojuma veids (meži, lauksaimniecībā izmantojamās zemes) un piederība.

Lielākā daļa izmantoto (tai skaitā arī nelegālo) karjeru ir nerekultivēti, daļēji vai pilnīgi aizauguši krūmiem. Pamestajos karjeros derīgā materiāla parasti vēl ir pietiekami daudz, lai atradni legalizējot to varētu turpināt izstrādāt.

Kūdra. Kūdra ir purvu nogulumu (organogēnas izcelsmes), kas veidojušies no zāļu, koku un sūnu atliekām pārmitros apstākļos. Pašreizējos klimatiskajos apstākļos kūdra ir uzskatāma par atjaunojamiem dabas resursiem. Kūdras maksimālais biezums atradnēs sasniedz 3,5-8,5 m.

Visvairāk purvu ir Īles un Lielaucē pagastos, mazāk to ir pagastos, kuru viena daļa atrodas augstienē, bet otra zemienē, kā, piemēram, Vītiņu pagastā. Ukru pagastā vietām ir sastopamas pārmitras ielieces, bet kūdras atradņu nav. Kūdras atradņu izvietojums ir nevienmērīgs. Lielākā daļa atradņu ir izvietojusās Lielaucē paugurainē. Kūdras atradņu platība mainās no 2 līdz 1092 ha. Auces novadā lielākās kūdras atradnes izvietojusās plašākajos ledāja reljefa pazeminājumos - ap Lielaucē ezeru. Par neizmantojamiem uzskatāmi tie kūdras krājumi, kas atrodas dabas liegumu teritorijā, zem mežu stādījumiem, inženiertehniskajām celtnēm, ūdenstilpēm, kā arī lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Kūdras atradņu un krājumu sadalījums pa Auces novada pagastiem ir dots tabulā 5.5.

Tabula 5.5. Kūdras atradnes un krājumi sadalījuma pa Auces novada pagastiem

Pagasts	Atradņu skaits	Platība ha (rūpn. dzīl. robežās)	Krājumi tūkst.t	Augstā tipa atradņu platība ha un krājumi tūkst.t	Jauktā tipa atradņu platība ha un krājumi tūkst.t	Pārejas tipa atradņu platība ha un krājumi tūkst.t	Zemā tipa atradņu platība ha un krājumi tūkst.t
Vēcaucē	1	3	8	-	-	-	3 8
Bēnē	1	3	13	-	-	-	3 13
Īlē	33	256	1095	18 46	15 57	7 25	216 967
Lielaucē	32	707	2808	55 193	21 72	9 36	622 2507
Vītiņu	9	282	1174	90 317	28 90	-	164 767

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums, sagatavots pēc pārskata „Rietumlatvijas kūdras resursi”, A.Lācis, 1996)

Par perspektīvu atradni nav uzskatāma vislielākā - Lielaucē kūdras atradne, kura atrodas dabas lieguma „Vīķu purvs” teritorijā un nav izmantojama.

Sapropelis. Sapropelis ir sastopams ezeros, dīķos, arī atsevišķos purvos (aizaugušajos ezeros) zem kūdras. Sapropelis ir recekļaina, tumša, pelēcīga, zaļgana, retāk arī rozganpelēka masa, kas pēc izžāvēšanas vairs neizmirst.

Sapropeļa iegulu apzināšana ir veikta visos ezeros, bet detalizēti pētījumi veikti tikai Lielaucē ezerā. Lielākās sapropeļa atradnes minētas tabulā 5.8.

Tabula 5.6. Sapropeļa atradņu raksturojums Auces novadā

Ezera nosaukums	Pagasts	Iegulas platība ha	Krājumi tūkst. m ³	Derīgā slāņa biezums m maks./ vid.
Lielaucē	Lielaucē	204,5	7894,7	8,5 / 3,86
Sesavas	Īlē	n.p.	n.p.	n.p.
Spārnes	Īlē	n.p.	n.p.	n.p.
Ildzītis	Vītiņu	n.p.	n.p.	n.p.
Krūtainu	Bēnē	n.p.	n.p.	n.p.

Avots: Bijušā Dobeles rajona teritorijas plānojums, sagatavots pēc Kartunovas, Filimonenko, Jankina, Gridina (1994)

Neskatoties uz ievērojamo sapropeļa krājumu apjomu pie Lielaucē ezera, tie ir uzskatāmi par neizmantojamiem, jo ūdenstilpe iekļauta dabas lieguma „Vīķu purvs” teritorijā.

Saldūdens kaļķieži (kvartāra kaļķakmeņi). Saldūdens kaļķiežu (ezerkaļķiežu) iegulas ir zem kūdras un sapropeļa Lielauces kūdras atradņu purvos – Vīķu un Bisenieku-Antēnu purvā. Saldūdens kaļķiežu iegulas ap Lielauces ezeru ir neizmantojamas, tāpat kā kūdra un sapropelis, jo atrodas dabas lieguma teritorijā.

Plašāka informācija par ģeoloģiskajiem resursiem Auces novadā ir pieejama attīstības programmā.

Ūdens resursi

Auces novads atrodas Ventas un Lielupes upju baseinu apgabalos. Kopā visas ūdensteces baseina platība Auces novadā aizņem 557,50 km², t.sk. Lielupes baseina - 303,72 un Ventas baseina- 253,78 km². Saskaņā ar Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem 2010.-2015.gadam Auces novada teritorijā atrodas vai to šķērso 17 ūdensteces (11 Lielupes upju baseina un 6 Ventas upju baseina).

Nozīmīgākās Auces novada ūdensteces Lielupes baseinā ir Auces un Bērzes upes, kuru ūdensteces baseina platības novada teritorijā ir vislielākās - attiecīgi Auces upei – 136,52km² un Bēnes upei 60,62 km², tomēr daudzu pagastu teritorijās nav šo upju ūdensteces. Savukārt Lielupes baseina ūdenstecēm, kuru baseini aizņem mazāku faktisko kopējo platību novadā, pats ūdensteces kopējais garums tieši pagastu teritorijās ir lielāks, tās ir - Līčupe, Rīgava, Govainis, Skujaine, Svētaine, Sesava, Tērvete, Cērpaine un Svēpaine. Tās visas reāli šķērso novada pagastu teritorijas.

Nozīmīgākā Auces novada ūdenstece Ventas baseinā ir Vadakstes upe, kuras ūdensteces baseina platība novada teritorijā ir vislielākā 203,41 km². Vadakstes un Ezeres upēm daudzu pagastu teritorijās nav ūdensteces. No Ventas baseina upēm Auces novadā 100% viss ūdensteces garums ir Līgotnei, Melnupei un 97%- Akvīnei.

Detalizēta informācija par Auces novada ūdenstecēm ir dota IAP 30. pielikumā.

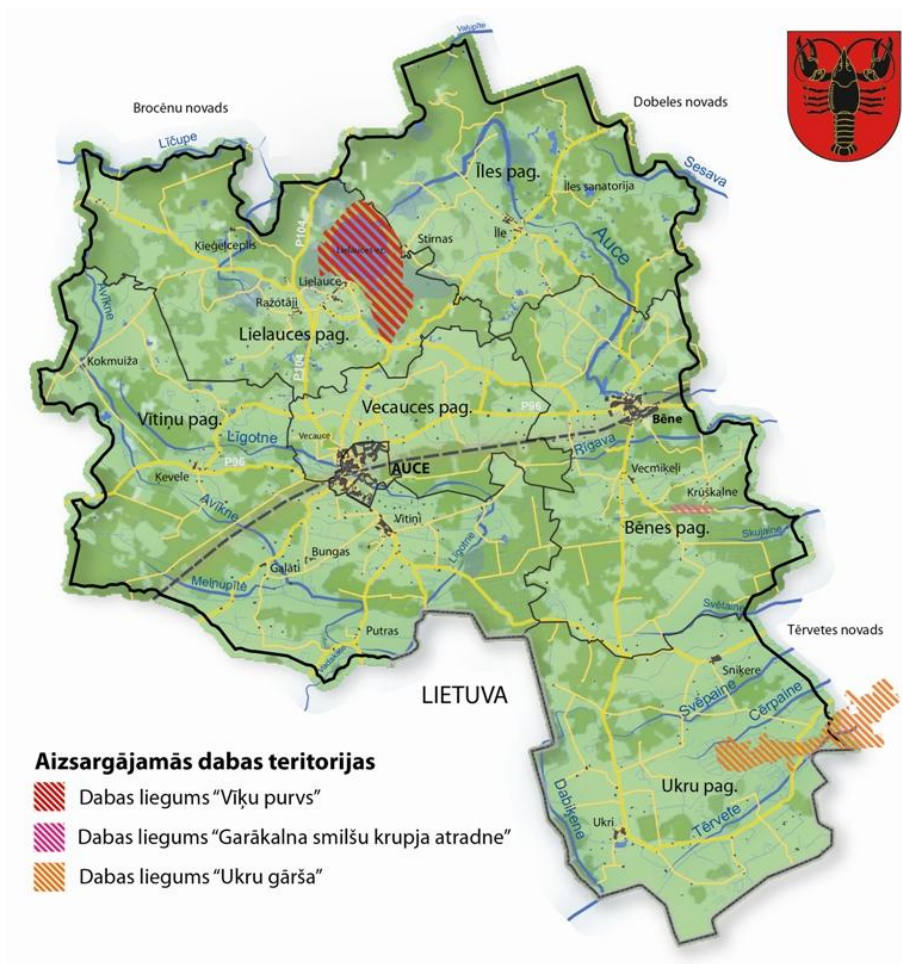
Saskaņā ar Auces novada pašvaldības un www.ezeri.lv informāciju Auces novadā atrodas 23 ūdenstilpes (7 no tām mākslīgi veidotas) ar kopējo platību 515 ha (mākslīgi veidoto ūdenstilpju platība ir 53ha jeb 10%). No tām Lielupes baseinā atrodas 17 ūdenstilpes un Ventas baseinā – 6.

Vislielākā ūdenstilpe novadā ir Lielauces ezers, tā platība - 376,0ha. Ezera izmantošana: rekreācija, derīgie izrakteņi un zivsaimniecība. Lielauces ezers ir otrs lielākais ezers Austrumkursas augstienē. Vidējais dziļums ir 1.5 metri, bet maksimālais dziļums - 3.5 metri. Ezeram ir vairākas salas. Šeit mīt līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, ālants, sapals, asaris, ķīsis, vēdzele, kā arī zutis. Ierīkota LVM laivu un atpūtas bāze, notiek licenzēta makšķerēšana un vēžošana.

Kā rekreācijas zonas tiek izmantoti Bēnes dzirnavezers, Krūtaiņu ezers, Garākalna karjera ūdenskrātuve Bēnes pagastā, Spārņu ezers un Sesavas ezers Īles pagastā, Ukru ezers Ukru pagastā, Vecauces parka un Rūsiņu dīķi Vecauces pagastā. Zivsaimniecībai tiek izmantoti Ukru ezers un Vecauces parka dīķis. Pārējās ūdenstilpnes abos upju baseinos atrodas grūti sasniedzamās vietās, to krasti ir purvaini un nav sasniedzami. Visvairāk -11, t.i. gandrīz puse, ūdenstilpju atrodas Īles pagastā. Detalizēta informācija par Auces novada ūdenstilpēm ir dota IAP 29. pielikumā.

5.7.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Auces novada teritorijā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (skat. tabulu 5.7 un attēlu 5.4. attēlu)

5.8. attēls Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Auces novadā

Tabula 5.7. Auces novada īpaši aizsargājamo dabas teritoriju raksturojums

ĪADT	Kategorija	Pagasts	Platība (ha)
Vīķu purvs	Dabas liegums, NATURA 2000 teritorija	Lielaucē pagasts	876
Ukru gārša	Dabas liegums, NATURA 2000 teritorija	Ukru pagasts	1135
Garākalna smilšu krupja atradne	Dabas liegums	Bēnes pagasts	26
Bēnes aleja	Dabas piemineklis	Bēnes pagasts	0,7
Lielaucē ozolu aleja	Dabas piemineklis	Lielaucē pagasts	2,5

Dabas liegums „Vīķu purvs” ir aizsargājama teritorija no 1977.gada, 1987.gadā tā pārveidota par dzērvenāju liegumu, 1999.gadā pievienots Lielaucē ezers ar piekrastes mežu, 2003.gadā pievienotas papildus mežu teritorijas. Pašlaik ĪADT kopējā platība ir 876 ha, no tās ezera platība – 375 ha, meži – 104 ha un purvs – 397 ha.

Dabas liegums „Vīķu purvs” ir NATURA 2000 teritorija ar kodu LV0504700, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai (atbilstoši ES direktīvām “Par savvaļas putnu aizsardzību” un “Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”). Dabas lieguma galvenās aizsargājamās vērtības ir sekojošas:

- migrējošie (sējas zosis, to dēļ ezers atzīts par Eiropas nozīmes PNV, kods LV025) un ligzdojošie (ziemeļu gulbji, cekuldūkuri) ūdensputni. Vīķu purva dabas lieguma teritorijā pavisam konstatētas vismaz 24 Latvijas vai Eiropas Savienības līmenī nozīmīgas putnu sugas, no tām 21 suga iekļauta Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, bet 17 – ES Putnu direktīvas I pielikumā;
- aizsargājamie biotopi: hāru ezers 375 ha, nogāžu un gravu meži 0.6 ha, pārmitri platlapju meži 38 ha, zemais purvs (ES aizsarg. biotops, Latvijā nav noteikts kā aizsargājams biotops). Dabas lieguma „Vīķu purvs” aizsargājamo sugu un biotopu karti skat. 2. pielikumā.

Galvenie aizsargājamo vērtību apdraudējumi ir sekojoši:

- migrējošo ūdensputnu medības;
- bioloģiski attīrītu, nesenā pagātnē arī neattīrītu, notekūdeņu ieplūde;
- nedrošs aizsprosts uz iztekošās upes.

Dabas liegumam „Vīķu purvs” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam līdz 2015.gadam. Plāna mērķis ir nodrošināt ainavu un biotopa kompleksa, galvenokārt ūdensputnu un ezera ekosistēmas aizsardzību, iespēju robežās attīstot un nepieciešamības gadījumos aprobežojot rekreāciju. Paredzēts optimizēt teritorijas aizsardzību – nodrošināt to juridiski un praktiski tieši nepieciešamajās vietās un laikos, tai pašā laikā bez vajadzības nekaitējot vietējo iedzīvotāju un rekreācijas interesēm - pieļaujot licencēto makšķerēšanu un vēžošanu, melioratīvo zveju, zemūdens medības, peldvietu ierīkošanu.

Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti.

Dabas liegums “Ukru gārša” atrodas Auces novada Ukru pagastā un Tērvetes novada Bukaišu pagastā. Dabas liegums dibināts 1999. gadā, tā platība ir 1135 ha. Teritorijā galvenokārt lapkoku, mazāk jauktu koku meži uz ļoti auglīgām karbonātiskām augsnēm. Daudz vecu ozolu un mežābeļu, ošu meži.

Dabas liegums „Ukru gārša” ir NATURA 2000 teritorija ar kodu LV0523200, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai (atbilstoši ES direktīvām “Par savvaļas putnu aizsardzību” un “Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”).

Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam līdz 2015. gadam.

No 2002. gada ir spēkā MK noteikumi Nr. 44 „Dabas lieguma “Ukru gārša” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, kas nosaka dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī zonējumu, lai saglabātu teritorijai raksturīgo Eiropas platlapju mežu maz pārveidotos biotopus un teritorijas bioloģisko daudzveidību. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas - stingrā režīma zona, regulējamā režīma zona un ainavu aizsardzības zona.

Stingrā režīma zona ir izveidota, lai nodrošinātu Zemgales līdzenumam raksturīgo Eiropas platlapju mežu saglabāšanu, dabisko meža biotopu, reto un īpaši aizsargājamo augu, sēņu un ķērpju sugu atradņu saglabāšanu, kā arī putnu un zīdītājdzīvnieku vairošanās, barošanās un atpūtas vietu ilglaičīgu pastāvēšanu.

Regulējamā režīma zona izveidota, lai veicinātu Zemgales līdzenumam raksturīgo Eiropas platlapju mežu atjaunošanos un dabisko meža biotopu, reto un īpaši aizsargājamo sugu atradņu veidošanos.

Ainavu aizsardzības zona izveidota, lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kā arī putnu un zīdītājdzīvnieku vairošanās, barošanās un atpūtas vietu aizsardzību.

Visā dabas liegumā ir aizliegtas šādas darbības: bebru dambju un mītņu bojāšana, vēja ģeneratoru un telekomunikāciju torņu uzstādīšana. Dabas liegumā ir atļauta esošo ceļu uzturēšana un rekonstrukcija. Minētie MK noteikumi nosaka aizliegtās un atļautās darbības katrā no minētajām zonām.

Dabas liegums “Garākalna smilšu krupja atradne” atrodas Auces novada Bēnes pagastā, aptuveni 5,2 km uz dienvidaustrumiem no Bēnes (skat. karti 3. pielikumā). Dabas liegums dibināts 1987. gadā izstrādāta smilts un grants karjerā smilšu krupju (*Bufo calamita*) aizsardzībai, tā platība ir 26 ha (pirms robežu precizēšanas 1:10 000 mērogā –30 ha)⁴.

Dabas liegumā sastopams viens Eiropas un Latvijas nozīmes aizsargājams biotops –mitras starpkāpu ieplakas. Eiropas biotopu klasifikatora kods ir 2190. Šeit konstatēts arī salīdzinoši augsts orhideju sugu blīvums. Pavisam konstatētas deviņas aizsargājamās un retas augu sugas: purva dzeguzene (*Epipactis palustris*), platlapu dzeguzene (*Epipactis helleborine*), plankumainā dzegužpirstīte (*Dactylorhiza maculata*), Baltijas donis (*Juncus balticus*), jūrmalas āžloks (*Triglochin maritimum*), bezdelīgactiņa (*Primula farinosa*), zilganais grīslis (*Carex flacca*), Skandināvijas grīslis (*Carex scandinavica*) un Lēzeļa lipare (*Liparis loeselii*). Dabas liegumā sastopamas divas Eiropas nozīmes aizsargājamās zīdītāju sugas – bebrs (*Castor fiber*) un ūdrs (*Lutra lutra*), un viena aizsargājama bezmugurkaulnieku suga –tauriņš apšu zaigraibenis (*Apatura ilia*), kas iekļauts Latvijas Sarkanās grāmatas 2. kategorijā.

Visa lieguma teritorija atrodas valsts īpašumā un ir valsts akciju sabiedrības “Latvijas valsts meži” valdījumā. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam līdz 2023. gadam, individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti.

Citas īpaši aizsargājamās teritorijas

Auces novadā atrodas divi **dabas pieminekļi** „Bēnes aleja” un „Lielauces ozolu aleja”, kas atrodas novada Bēnes un Lielauces pagastos un kuru statusu nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un 22.11.2005 MK noteikumi Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

Dižkoki. Dižkoki ir lieli un veci koki, kam ir kultūrvēstures, izglītojoša vai zinātniska funkcija. Tiem ir liela nozīme vispārējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. To esamība, kā arī to apdzīvojošo sugu daudzveidība, ir labs vides kvalitātes raksturojums.

Pēc LVĢMC datu bāzē „Īpaši aizsargājamo un reto koku reģistrs” pieejamās informācijas Auces novadā reģistrēti 23 dižkoki un 18 potenciālie dižkoki (skatīt 4. pielikumu). Prognozējams, ka līdz ar vairāku sugu dižkoku minimālā izmēra samazināšanu saskaņā ar 2010. gada 16. marta MK noteikumiem Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, valsts aizsardzībā esošu dižkoku skaits Auces novadā ir lielāks nekā apzināts līdz šim.

⁴ [Dabas lieguma “Garākalna smilšu krupja atradne” dabas aizsardzības plāns 2008.- 2023. gadam](#)

Mikroliegumi. Auces novada teritorijā atrodas 32 mikroliegumi (skatīt 5. pielikumu) ar kopējo platību 397,9 ha. Mikroliegumos aizliegtās un atļautās darbības nosaka MK 30.01.2001. noteikumi Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”.

5.8.1. Kultūrvēsturiskais mantojums

Auces novada teritorijā ir plašs kultūrvēsturisko objektu skaits, kas gadsimtiem ir veidojuši novada kultūrvēsturisko ainavu un vidi, un turpina darīt to joprojām.

Auces novada teritorijā atrodas divas pilis un 2 muižas. Kā viena no ievērojamākajām pilīm ir **Vecauces pils** Auces pilsētā. Pils veidota (1841. - 1845) angļu – sagšu jeb pseidogotiskā stilā, celta grāfiem Mēdemiem, kuru dzimtas īpašumā Vecauces muiža atradās no 1760. gada līdz pat 20. gs. sākumam. 1905. gada nemieru laikā pili daļēji nodedzina, bet 1907. gadā to atkal atjauno. 1921. gadā Vecaucē izveido Latvijas Universitātes lauksaimniecības studentu mācību un pētījumu saimniecību.

Ap pili plešas 13 ha liels daudzu vietējo iedzīvotāju iecienītais ainavu parks ar vairākiem dīķiem, svežemju koku un krūmu stādījumiem, pastaigu celiņiem un pieminekļiem – pirmajam mācību un pētījumu saimniecības "Vecauce" vadītājam Jānim Bergam un profesoram Jānim Apsītim, kā arī Pirmajā pasaules karā kritušo vācu un krievu karavīru kapi.

Lielaucē pils un parks - Lielaucis muižas apbūves ansamblis veidojies gleznainā Lielaucis ezera krastā. Vēsturiski muižas kompleksā ietilpa kungu māja, kalpu ērberģis, klēts, laidari, staļļi un rija. 1903.gadā apkārtējie zemnieki un kalpi muižu nodedzinājuši, bet jau tūlīt ir sākusies ēkas atjaunošana, kas izvērtās par tās pārbūvēšanu. No vecās muižas pils nepārbūvēta saglabājusies viena no gala fasādēm ar palladio logu. Pārbūvētā pils ieguvusi savam veidolam neatbilstošu mansarda jumtu un asimetrisku šķērskorpusu, kura savainājumā izbūvēts trīsstūra frontons. frīzes. Pils iekšējā interjera dekoratīvajā apdarē izmantoti ampīra elementi. Tiek iebūvētas vairākas ampīra stila krāsnis un kamīni, izbūvēts ūdensvads no avotiem, kuri atrodas Lielaucis ezera krastā. Ļoti interesants elements ir iedziļināta saimniecības eja no ieejas pils pagrabos dīķa virzienā, kuru kādreiz izmantoja zemnieki, vedot nodevas.

Neatņemami ainavas elementi ir divi tiltiņi – viens pāri saimniecības ejai, otrs – pāri grāvim no dīķa uz ezeru, kurš ļoti stipri cietis kara laikā. Ap pili ir 58 ha liels brīvā plānojuma parks, kas stādīts grāfa Mēdema laikā. Tajā aug dažādu sugu koki, arī Usūrijas baltegle, Japānas ciprese, Japānas korķozols, Kanādas un Mandžūrijas riekstkoks, īve, kā arī mūsdienās iecienīts krāšņumaugs – efeja. Parka teritorijā atrodas divi dīķi. Lielākais dīķis nodala pagasta centru no parka. 1922.gadā Lielaucis muižas pils ar tai pieguļošo parku un ezeru tiek nodota Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārziņā. Šobrīd pils ir LLU valdījumā, savukārt parks ar apkārtējām lauksaimniecības zemēm ir Meža pētīšanas stacijas valdījumā.

Auces novadā apskatāmas divas muižas. **Īles muiža** atrodas Īles pagastā 12 km attālumā no Bēnes dzelzceļa stacijas. Tās arhitektūras stils: neogotika. Īles muiža novietota gleznieciski skaistā Kurzemes daļā, kur dabisko reljefu veido lielāki un mazāki ezeri, pakalni, meži un pļavas. Pati pils celta paaugstinātā vietā – tā dēvētajā Immes kalnā, no kura paveras plašs skats uz apkārtni. Immes kalna pakājē atrodas Īles baznīca. Īles muižu ieskauj parks ar 40 eksotisku koku un krūmu sugām.

Pirmās ziņas par Īles muižu saistās ar 1530. Gadu. Laika gaitā tā bieži mainījusi īpašniekus, 19. gs. no V. S. Stafenhāgena albūmā ievietotā Īles muižas skata var secināt, ka vecās muižas vietā uzbūvēta jaunā pils, kuras priekšā paveras no kokiem atbrīvots skatu laukums uz Vecās Īles pusi. 1861. gadā pilij jau bija uzcelti abi torņi un izbūvēta terase jeb tā dēvētais „ziemas dārzs”, no kura

esot pavēries skaists skats uz apkārtni. 1920. gadā Īles muižu fon Herneru dzimtai atsavina. Pēc muižas atsavināšanas pils austrumu daļa tika nodota pagasta skolas vajadzībām, bet pārējā daļā dzīvoja muižas zemes rentnieki. 1923. gadā 21. decembrī Īles pili Immes kalnā piešķīra plaušu slimību speciālistam, ārstam Ludvigam Kalniņam sanatorijas ierīkošanai. No tā laika pilī ir bijusi turberkolozes sanatorija. 1944. gadā kara laikā gāja bojā otrs pils tornis un cieta pils labais spārns. Sanatorijas ēkas un teritorija bija izpostīta. Šobrīd Īles muiža apmeklētājiem apskatei nav pieejama.

Bēnes muižas kungu māja ir celta laikā no 1876. līdz 1878. gadam un daļēji pārbūvēta ir saglabājusies vēl šodien. Saglabājušās arī citas muižas ēkas - kūts, lielā klēts, kalpu mājas, dzirnavas u.c. Bijušie īpašnieki: Bēnes muiža nodibinājusies 16. gadsimta beigās, kad sabruka Livonijas ordenis un izveidojās Kurzemes - Zemgales hercogiste, uz zemes, kuru iekopis Kurzemes lielkungu padomnieks Dr. Bergs. 19. gadsimta sākumā Auces novads līdz ar Bēni piederēja Medemu dzimtai. Grāfa Fridriha fon Medema īpašumā bija Vecauces un Elejas pilis, kā arī Bēnes, Jaunaucē, Ķevelē un Vītiņu muižas. 1873. gadā atklāja Jelgavas - Mažeiku dzelzceļu. Šajā laikā Bēnes muižas īpašnieks bijis barons Augusts fon der Reke. Pēdējais Bēnes pils īpašnieks pēc tam bija barons fon Birkenšteins. Muižu zeme tika sadalīta jaunsaimniekiem, Bēnes muižas daļa iznomāta. No 1922. gada tās nomnieks bija Otto Valdemārs Gailītis. Nopostītu un panīkušu saimniecību, kura tolaik tika saukta par Bēnes Kulturālo centru, viņš pārvērtā paraugsaimecībā, saņemot par to valdības atbalvojumus. Pēc viņa ierosmes uzsāka cukurbiešu audzēšanu, ierīkoja tiem laikiem modernāko pienotavu Baltijā un sāka Bēnes elektrifikāciju.

Auces Eņģēliski luteriskā baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Ēka sākotnēji ir bijusi koka būve, kas celta Fridriha Fitinghofa valdīšanas laikā 1667. gadā. 1729. gadā baznīcā iespēra zibens un tā nodega, atkārtoti tā tika uzcelta 1866. gadā.

Auces Katoļu baznīca sāka celt 1937. gadā, kad tika dibināta draudze. Jau 1938. gada rudenī prāvests L. Kundziņš iesvēta jauno baznīcu. Baznīcas būvplānu izstrādā būvinspektors Reizans no Jelgavas, kurš arī tālāk dod norādījumus par materiālu sagatavošanu un sazāģēšanu. Baznīcas celtniecībā aktīvi piedalās draudzes locekļi. Baznīcā prāvests L. Kundziņš ierīko altāri ar Sv. Terēzijas gleznu. Prāvestes J. Kārkles laikā baznīcu apšuj ar dēļiem, bet pie lielā altāra uzbūvē vēl 2 mazus altārišus. Auces Romas katoļu baznīca ir pievilcīga ar savdabīgo koka apdari un interjeru.

Lielaucē luterāņu baznīca - šobrīd saglabājušās drupas. Lielaucē pagastā jau pirms reformācijas ir bijusi baznīca ar pastāvīgu mācītāju. Mācītājs Lielaucē iecelts 1529. gadā. Vēlāk baznīca gājusi bojā, jo 1567. gadā 28. februārī izdota pavēle, kur norādīta vieta jaunas baznīcas celtniecībai, kuru uzcēla fon der Reke, kam tolaik šis miests piederējis.

Jaunā baznīca iesvētīta 1570. gada 26. decembrī. Tā apkalpojusi Lielauci, Vecauci un Jaunaucē novadu. 1570. gadā dibināta arī mācītājmuiža. Kā noprotams pēc dokumentiem, 1637. gadā baznīcai ir bijis nepieciešams remonts, bet vēl pēc 30 gadiem tā draudējusi sabrukt. 1699. gadā kapteinis Vildemanis uz hercoga rēķina uzcēlis jaunu baznīcu, jo vecā sabrukusi. Baznīcai bijis kārniņu jumts un tornis, kam bijis salmu segums. Tornī iekārti trīs zvani, kurus tam bijis grūti noturēt. 1730. gadā jau otrajai baznīcai draudējusi sabrukšana, tāpēc no 1744. līdz 1748. gadam ar draudzes locekļu atbalstu četrus gadus laikā uzcelta mūra baznīca ar torni no koka detaļām. Nedrošības dēļ tornis 1839. gadā nojaukts. 1804. gadā baznīca pilnībā izremontēta, bet 1848. gadā tā pilnībā atjaunota. Baznīca gājusi bojā Otrā pasaules kara laikā.

Tūlīt pēc kara draudzes locekļu spēkiem nedaudz tika sakārtota altāra telpa, lai tajā varētu noturēt dievkalpojumus, kuri notikuši mācītāja Kalderovska vadībā. Tad altārtelpa apzagta, zvans aizvests.

Vēl 1969.gadā sapostītā baznīca izmantota kā kolhoza noliktava, bet šobrīd no tās palikušas tikai drupas.

Īles luterāņu baznīca uzcelta 1682. gadā. 1905. gada nemieru laikā tika daļēji nopostīta, bet Latvijas brīvvalsts laikā atkal atjaunota. Baznīca bijusi Īles un Lielaucē ev. lut. draudžu kopīgs dievnams. Kopš 1945. g. baznīca slēgta. Baznīcā sludinājis Augusts Bīlenšteins.

Oskara Kalpaka piemineklis- 1934.gada 19.augustā pie Lielaucē luterāņu baznīcas atklāja pelēkā granītā veidotu pieminekli Oskara Kalpaka bataljona pirmās kaujas vietā. Piemiņas zīme veidota pēc P.Dreimaņa meta, 50.gadu sākumā piemineklis iznīcināts, atjaunots 1991.gadā.

Komunistiskā genocīda upuru piemiņas akmens pie Auces dzelzceļa stacijas 1941. un 1949.gadā represētajiem, atklāts 1989.gada 25.martā.

Piemiņas akmens Krišjānim Baronam atrodas pie „Burtnieku” mājām Īlē. Te viņš dzīvoja laikā no 1837.-1845.gadam

Holokausta upuru piemiņas vieta atrodas Auces-Lielaucē ceļa malā, blakus Pirmajā pasaules karā kritušo vāciešu kapiem, kas vēsta par 1941.gada 11.jūlija notikumiem.

Bēne- mūra tilts pār Auces upi- laukakmeņu mūra tilts, būvēts 19.gs beigās.

Detalizēts Auces novada valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts ir dots IAP 6. pielikumā.

5.2. Vides kvalitāte un to ietekmējoši faktori

5.2.1 Piesārņojošās darbības un to atļaujas Auces novadā

Vides kvalitāti ietekmē piesārņojošu darbību veikšana. Piesārņojoša darbība ir augsnes, zemes dziļi, ūdens, gaisa, iekārtu vai ēku un citu stacionāru objektu izmantošana, kas var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas tiek veikta piesārņotā vietā un var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos. Piesārņojošās darbības iedala A, B un C kategorijās, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi. A un B kategorijas piesārņojošu darbību veikšanai ir jāsaņem atļauja⁵. A kategorijas piesārņojošās darbības var radīt vislielāko ietekmi uz vidi, tādēļ ar likumu ir noteikts, ka to veikšanai ir jāpielieto labākos pieejamos tehniskos paņēmienus iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai.

A kategorijas piesārņojošās darbības

Auces novadā VVD Jelgavas RVP ir izsniegusi divas atļaujas A kategorijas piesārņojošām darbībām - divām fermām intensīvai cūku audzēšanai, kur būtiskākā vides piesārņojuma problēma ir cūku šķidrmēsli. To ietekme uz vidi ir saistīta ar amonjaka u.c. emisijām gaisā, kā arī slāpekļa un fosfora emisijām augsnē, virszemes un pazemes ūdeņos.

Labākie pieejamie tehniskie paņēmieni intensīvai cūku audzēšanai nosaka pasākumus šo emisiju samazināšanai, kas neaprobežojas tikai ar veidu, kā kūstmēslus (šķidrmēslus) uzglabā, apstrādā vai izkļied uz lauka, kad tie ir radušies, bet gan ietver pasākumus visam ražošanas procesam, ieskaitot pasākumus kūstmēslu daudzuma samazināšanai.

⁵ 15.03.2001. likums "Par piesārņojumu"(stājies spēkā 01.07.2001.) ar grozījumiem

SIA „PF Vecauce” cūkkopības komplekss „Pūpoli” Auces novadā ir šķirnes cūku audzēšanas saimniecība. Atļauja izsniegta 2010.gada 21. oktobrī 1900 vietām sivēnmātēm vienā ražošanas ciklā (vienlaicīgs novietņu piepildījums), 8 300 sivēniem gadā (ar dzīvsvāru līdz 60 kg), cūku šķidro kūtsmēslu ražošanai – līdz 8740 tonnām gadā. Galvenās atmosfērā emitētas piesārņojošās vielas no kūtīm un no mēslu uzglabāšanas rezervuāriem, kā arī lauku mēslošanas procesā, ir sekojošas: amonjaks (NH_3); sērūdeņradis (H_2S); metāns (CH_4). Atbilstoši veikto emisiju gaisā aprēķiniem un emisiju gaisā izkliedes modelēšanas rezultātiem netiek prognozēti normatīvajos aktos noteikto emisiju gaisā, tai skaitā smaku, pārsniegumi.

Šķidrmēsli tiek savākti un uzkrāti segtā 6000m³ tilpuma krātuvē. Cūkkopības kompleksā „Pūpoli” nodrošinātā šķidrmēslu apsaimniekošanas sistēma atbilst LPTP rekomendācijām un prasībām. Par šķidrmēslu nodošanu tālākai izmantošanai lauksaimniecībā izmantojamo zemju mēslošanai ir noslēgti līgumi ar zemnieku saimniecībām⁶.

SIA „BALTIC AGRO CONTRACTOR” Cūku nobarošanas komplekss “AVOTI”, Īles pagasts.

Atļauja izsniegta 2007. gada 8.janvārī, derīga līdz 2012.gada 7. Janvārim. Cūku nobarošanas komplekss pēdējos gados ir ticis ievērojami paplašināts, veicot arī attiecīgas izmaiņas A kategorijas atļaujā (skat. tabulā 5.8.).

Tabula 5.8. Cūku nobarošanas kompleksa „Avoti” A kategorijas atļaujā un tās grozījumos noteiktās jaudas

	Cūku novietņu/ cūku vietu skaits	Nobarojamās cūkas gadā, gab.	Cūku šķidrmēsli, t/gadā
Izsniegta atļauja 08.01.2007.	5/9 496	38 000	21 000
Grozījumi 19.12.2007	6/10 596	42 400	22 000
Grozījumi 14.08.2009	7/15 303	61 000	27 777
Grozījumi 28.05.2010	8/15 953	63 800	29 077

VVD Jelgavas RVP, izvērtējot iesniegto dokumentāciju un veicot pēdējos grozījumus esošajā atļaujā, ir secinājusi, ka minētās izmaiņas piesārņojošā darbībā neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Paredzētās darbības iespējamā negatīvā ietekme uz vidi ir summējama ar jau esošo vides noslodzi paredzētās darbības vietā, tai pašā laikā darbības plānotajā apjomā paredzēts iekļaut jau esošajā lauksaimnieciskās darbības objekta apsaimniekošanas un vadīšanas sistēmā, kas izstrādāta, vadoties no A kategorijas piesārņojošai darbībai piemērojamiem labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem.

⁶ Informācija no VPVB mājas lapas www.vpvb.gov.lv

Šobrīd tiek plānota jauna cūku nobarošanas kompleksa „Avoti” paplašināšana, izbūvējot jaunu kūti. Līdz ar to pēc jaunās kūts izbūves cūkkopības kompleksā „Avoti” atradīsies 9 cūku novietnes līdzšinējo 8 novietņu vietā, un cūku vietu skaitu plānots palielināt par 5 000, t.i., līdzšinējo 15 953 vietā būs 20 953 cūku vietas. Gadā plānots izaudzēt aptuveni 83 800 nobarojamās cūkas ar dzīvsvaru 30 – 100 kg līdzšinējo 63 800 vietā.

Pamatojoties uz Jelgavas RVP sagatavoto sākotnējo IVN (18.02.2011), VPVB ir pieņēmis lēmumu par IVN nepieciešamību (04.03.2011) plānotajai cūku nobarošanas kompleksa „Avoti” paplašināšanai⁷.

Lai izvērtētu plānotās darbības iespējamo ietekmi uz vidi, tai pašreiz tiek veikts IVN.

Jāņem vērā, ka Auces novads atrodas īpaši jutīgā teritorijā, jāievēro 2011. gada 11. Janvāra MK noteikumi Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”, kur cita starpā ir noteiktas prasības kūstmēslu uzglabāšanai un izmantošanai lauksaimniecībā, jāņem vērā arī 2011.gada 31.maija Ministru kabineta noteikumos Nr. 418 „Par riska objektiem” noteiktās prasības.

B kategorijas piesārņojošās darbības

Auces novada teritorijā VVD Jelgavas RVP ir izsniegusi sešpadsmit atļaujas B kategorijas piesārņojošām darbībām⁸. No tām astoņas pašvaldības ūdens apgādes un notekūdeņu attīrīšanas uzņēmumiem, liellopu šķidrmēslu bioloģiskai pārstrādei, ķieģeļu ražošanai, avota ūdens ieguvei, metāla apstrādei, trikotāžas un izšūto izstrādājumu ražotnei ar savu katlu māju u. c. (skat. 6. pielikumu) .

C kategorijas darbības apliecinājumi

Auces novada teritorijā VVD Jelgavas RVP ir izsniegusi 55 C kategorijas darbības apliecinājumus piesārņojošām darbībām, no tiem aptuveni 35 C kategorijas darbības apliecinājumi izsniegti zemnieku saimniecībām.

5.2.2. Gaisa kvalitāte

Galvenie gaisa piesārņojuma avoti, kas rada izmešus atmosfēras gaisā, ir stacionārie objekti un transports. Stacionāro avotu ietekme uz gaisa kvalitāti kopumā ir vērtējama kā zema. Nozīmīgākie stacionārie piesārņojuma avoti ir cūkkopības kompleksi Auces un Īles pagastos, kā arī centralizētās siltumapgādes sistēmas, kuru katlu mājās tiek izmantots atjaunojamais kurināmais – malka un šķelda (izņemot Vecauci, kur papildus malkai tiek izmantota arī dabas gāze). Auces novada stacionāro gaisa piesārņotāju raksturojums 2010.gadā ir dots tabulā 5.9.

Tabula 5.9. Auces novada stacionāro gaisa piesārņotāju raksturojums, 2010.g.

Nr.	Nosaukums	Teritorija	Emisijas gaisā, t/g.						
			Putekļi PM10	Oglekļa oksīds	Slāpekļa oksīdi	Sēra dioksīds	Amonjaks	Sērūdeņradis	Metāns
1	EK AUCE SIA (apģērbu ražošana)	Auce	0,562	0,352	0,243				
2	TEHNIKA AUCE SIA (metālapstrāde)	Auce	0,356	0,731	0,599				
3	AUCES KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI SIA (katlu māja)	Auce	7,600	21,420	19,370				
4	AUCES MELIORATORS SIA (būvniecība)	Auce		0,655	0,536				

⁷ Informācija no VPVB mājas lapas www.vpvb.gov.lv

⁸ Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes informācija (12.10.2011.) un informācija no VPVB mājas lapas www.vpvb.gov.lv

Nr.	Nosaukums	Teritorija	Emisijas gaisā, t/g.						
			Putekļi PM10	Oglekļa oksīds	Slāpekļa oksīdi	Sēra dioksīds	Amonjaks	Sērūdeņradis	Metāns
5	VECAUCE (augkopība un lopkopība)	Vecaucē pagasts	1,840	7,060	5,780				
6	AUCES PATĒRĒTĀJU BIEDRĪBA (mazumtirdzniecība)	Auce	1,175	1,946	0,566	0,430			
7	AUCES SLIMNĪCA SIA (katlu māja)	Auce	0,244	0,756	0,620				
8	PF VECAUCE SIA (cūkkopība)	Vecaucē pagasts	22,890		1,481		83,163	0,060	
9	LLU MPS "VECAUCE" (govju ferma "Līgotnes")	Vecaucē pagasts		3,217	3,217				
10	TAND UKRI SIA (graudaugu audzēšana)	Bēnes pagasts	0,024	0,061	0,243				
11	ĪLE (sociālās aprūpes centrs)	Īles pagasts	1,035	2,495	0,334	0,105			
12	BALTIC BREEDERS SIA (cūkkopība)	Īles pagasts					47,110		61,896
13	CEPLIS SIA (māla ķieģeļu u.c. apdedzinātie būvmateriāli)	Lielauces pagasts	0,990	0,360		0,140			

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze „Valsts statistiskais pārskats par gaisa aizsardzību "Nr.2-Gaiss”

Mobilais gaisa piesārņojuma avots ir autotransports. Auces novadu šķērso divi reģionālie ceļi P96 (Pūri-Auce - Grīvaiši) un P104 (Tukums –Auce-Lietuvas robeža). Autotransporta intensitāte novada ceļos kopumā ir samērā zema. Autotransporta radīto emisijās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa monoksīds. Diemžēl abu Valsts reģionālo autoceļu seguma kvalitāte ir vidēja, arī asfalta segums ir tikai daļai ceļu posma, kas šķērso novada teritoriju, tas arī negatīvi ietekmē gaisa kvalitāti.

Novada teritoriju šķērso arī dzelzceļa līnija Rīga – Jelgava- Renģe, pa kuru darbība ir slēgta.

Kaut gan Auces novadā netiek veikti gaisa kvalitātes novērojumi, kuros tiktu iegūta informācija par gaisa kvalitāti, izvērtējot datus par stacionāro avotu izmēšiem un transporta intensitāti var secināt, ka gaisa kvalitāte novadā kopumā ir laba.

Problēmas: Ir saņemtas iedzīvotāju sūdzības par smakām no cūku fermām Īlē un Aucē, kā arī par smakām no Jelgavas attīrīšanas iekārtu dūņu un putnu mēslu izmantošanas lauku mēslošanā (Bēnes pagastā)⁹. Iedzīvotāji kā problēmas min arī gaisa piesārņojumu ar putekļiem no neasfaltētām ielām un ceļiem un vides, tai skaitā gaisa piesārņojumu no lauksaimnieciskās darbības – lauku miglošanas ar ķīmikālijām, kas rada draudus biškopībai un cilvēku veselībai (piemēram, iedzīvotājiem ar astmas saslimšanām).

⁹ MK noteikumu Nr. 626 „Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos” (2004.07.27) 8. punkts nosaka, ka smakas mērķlielumu - 10 ouE/m³ -, kas noteikts A, B un C kategorijas piesārņojošām darbībām, nedrīkst pārsniegt vairāk par septiņām diennaktīm gadā. No pieredzes var apgalvot, ka smakas būs sajūtamas arī gadījumos, kad netiks pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie robežlielumi.

5.1.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Latvijai un līdz ar to arī Auces novadam ir saistošas Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015.gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos un vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti „Ūdens apsaimniekošanas likumā”. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 27.05.2003. noteikumus Nr.31. „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Lai sasniegtu labu ūdeņu stāvokli, nepieciešama ūdens resursu plānošanas jautājumu integrēšana attīstības plānošanā. Jāveido cieša praktiska sadarbība un informācijas apmaiņa sadarbība starp Upju baseinu pārvaldēm, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm.

Auces novads atrodas Ventas un Lielupes upju baseinu apgabalos. Novada virszemes ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Ventas un Lielupes upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādes ietvaros. Informācija par šo vērtējumu un ūdens kvalitāti ietekmējošiem faktoriem, ka arī 2015. gadā sasniedzamo ūdensobjektu kvalitāti (vides kvalitātes mērķiem) ir apkopota 5.10. tabulā.

Tabula 5.10. Auces novada ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums un vides kvalitātes mērķi

Kods	Ūdensobjekta nosaukums	Kvalitāti ietekmējošie būtiskie faktori	Ekoloģiskā kvalitāte 2009.g.	2015. gadā sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte
Ventas upju baseinu apgabals				
V066	Vadakste	-	laba	laba
V063	Ezere	-	vidēja	laba
Lielupes upju baseinu apgabals				
L111	Bērze	Punktveida/ izklidēta/ morfoloģiska slodze	ļoti slikta	laba
L118	Auce	Punktveida/ izklidētā piesārņojuma slodze	ļoti slikta	vidēja
L120	Tērvete	Punktveida/ izklidēta/pārrobežu/ morfoloģiska slodze	ļoti slikta	vidēja
L121	Skujaine	Izklidēta/ morfoloģiska ietekme/	ļoti slikta	laba
E036	Lielaucis ezers	-	laba	laba

Avoti: Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009 un Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009

Auces novada upju ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte Ventas upju baseinu apgabalā ir laba, bet Lielupes upju baseinu apgabalā ir ļoti slikta, to nosaka lielā kopējā slāpekļa koncentrācija. Nozīmīgāko slodzi uz virszemes ūdeņiem Auces novadā rada lauksaimnieciskās darbības (izklidētais un punktveida piesārņojums) un notekūdeņu novadīšana.

Valsts monitoringa programmas ietvaros virszemes ūdeņu ekoloģiskās kvalitātes monitorings Auces novadā tiek veikts Auces upē (ūdensobjekts L118) un Tērvetes upē (ūdensobjekts L120).

2009. gadā īpaši jutīgajās teritorijās nitrātu piesārņojuma virszemes ūdeņu monitorings tika veikts 9 monitoringa stacijās 9 ūdens objektos, tai skaitā Bērzes upē. Pieļaujamā nitrātu (jonu NO₃-) koncentrācija nebija pārsniegta. Pastiprināts nitrātu monitorings (saskaņā ar Nitrātu direktīvas prasībām) valsts monitoringa programmā paredzēts 2011. gadā, tai skaitā arī Bērzes un Tērvetes upēs¹⁰.

Auces novadā būtisks ir izkliedētais piesārņojums, kas nonāk vidē nevis no viena konkrēta punkta, bet no plašākas teritorijas. Tas rodas, lietotus un sniega kušanas ūdeņiem notekot no apdzīvotām vietām, lauksaimniecības un mežu zemēm un ceļiem, uz zemes nonākot nokrišņu sastāvā esošam piesārņojošām vielām. No vides prasībām neatbilstošu kūtsmēsli uzglabāšanas apkārtnē vidē nokļūst slāpeklis un fosfors, kā arī piesārņojums no viensētu un atsevišķu ēku sausajam tualetēm, krājbedrēm, septiķiem u.tml. Nozīmīgākie izkliedēta piesārņojuma avoti Auces novadā ir lauksaimnieciskās darbības, jo ir liels aramzemju īpatsvars, kurās tiek mēslota augsne un lietoti augu aizsardzības līdzekļi¹¹.

Atbilstoši integrētām atļaujām B kategorijas piesārņojošām darbībām Auces novadā ir 11 punktveida piesārņojuma avoti - NAI attīrīto notekūdeņu izplūdes vietas: Auces upē-3, Rīgas upē -1, Svēpaines upē -1, Lielaucis ezerā -1 (visas Lielupes upju baseins), Līgotnes upē-3, Avīknes upē- 1 un Dabīķenes upē 1 (Ventas upju sateces baseins). Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē arī piesārņotas vietas. Saskaņā ar LVĢMC Auces novada teritorijā ir 1 piesārņota vieta - izgāztuve „Lāčkalni” Vecauces pagastā.

2011.gada 31.maija MK noteikumos Nr. 418 „Par riska objektiem” ir noteikti virszemes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasniegt ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā. Auces novada riska objekti ir parādīti tabulā 5.11.

Tabula 5.11. Auces novada upju ūdens objekti, kuros pastāv risks nesasniegt ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā

Nr. p.k.	Kods	Nosaukums	Posma apraksts	Ūdensobjekta sateces baseinā esošās republikas pilsētas un novadi (šo novadu pagasti un novadu pilsētas) ¹²	Būtiskākie riska cēloņi
1	L109	Bērze	No Sesavas līdz Svētei	Auces novads (Bēnes pagasts, Īles pagasts), Dobeles novads (Auru pagasts, Bērzes pagasts, Dobeles pagasts, Krimūnu pagasts, Naudītes pagasts, Penkules pagasts), Jelgavas novads (Glūdas pagasts, Līvberzes pagasts), Tērvetes novads (Tērvetes pagasts)	Izkliedētais piesārņojums
2	L111	Bērze	No iztekas līdz Sesavai	Dobeles novads (Annenieku pagasts, Auru pagasts, Bērzes pagasts, Bikstu pagasts, Dobeles pagasts, Krimūnu pagasts, Naudītes pagasts, Zebrenes pagasts), Auces novads (Īles pagasts, Lielaucis pagasts, Vītiņu pagasts), Brocēnu novads (Blīdenes pagasts, Remtes pagasts), Saldus novads (Zvārdes pagasts), Tukuma novads (Džūkstes	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi

¹⁰ LMVĢC, Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010. gadā

¹¹ Lielupes un Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni 2010.- 2015. gadam, 2009

¹² Novadu pagastus un novadu pilsētas norāda, ja ūdensobjekta sateces baseinā neatrodas visas novada teritoriālās vienības.

				pagasts), Jaunpils novads (Jaunpils pagasts)	
3	L117 SP	Auce	No Rīgas līdz Svētei	Auces novads (Bēnes pagasts), Dobeles novads (Auru pagasts, Bēzes pagasts, Krimūnu pagasts, Penkules pagasts), Jelgavas novads (Glūdas pagasts, Līvberzes pagasts, Zaļenieku pagasts), Tērvetes novads (Bukaišu pagasts, Tērvetes pagasts)	Izkliedētais piesārņojums
4	L118	Auce	No iztekas līdz Rīgavai	Auces novads (Bēnes pagasts, Īles pagasts, Lielaucis pagasts, Vītiņu pagasts), Dobeles novads (Penkules pagasts, Zebrenes pagasts)	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums

Minētie noteikumi nosaka, ka minēto ūdensobjektu sateces baseinā teritorijas izmanto vai plāno tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības, tai skaitā par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī; par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem; par īpašām vides prasībām piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs; par ietekmes uz vidi novērtēšanu un par tehniskajiem noteikumiem darbībām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums; par augu aizsardzības līdzekļiem un par darbībām ar biocīdiem; par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli; par ūdens resursu lietošanas atļauju; par meliorāciju un meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu; par meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtību; par virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtību; par dabas aizsardzības noteikumiem meža apsaimniekošanā u.c.

5.1.2. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos¹³ Auces novads atrodas pazemes ūdensobjektos A, F1, F2 un F3. Virsējais pazemes ūdeņu slānis ir gruntsūdeņi, kas no zemes virsmas atdalīts ar augsnes kārtu un aerācijas zonas iežiem. Pazemes ūdeņi novadā barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas caur aerācijas zonu un pārtek no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Gruntsūdeņi visā Ventas un Lielupes upju baseinu apgabala teritorijā nav aizsargāti no iespējama piesārņojuma¹⁴.

Ventas un Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos ir novērtēts, ka pazemes ūdensobjektu A, F1, F2 un F3, tai skaitā Auces novada teritorijā, kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir labi. Pazemes ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām¹⁵, izņemot paaugstinātu dzelzs saturu, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai ūdenssaimniecības projektu ietvaros dzeramā ūdens sagatavošana procesa uzlabošanai, rekonstruējot vai izbūvējot jaunas dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas, tiek projektētas, izbūvētas un rekonstruētas arī atdzelžošanas iekārtas.

¹³ Artēziskā baseina daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras.

¹⁴ Lielupes un Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni 2010.- 2015. gadam, 2009

¹⁵ Nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”(29.04.2003.)

Karaļu (Ķeveles) avots ir iekļauts valsts Vides monitoringa programmas 2009.-2012.gadam ūdens sadaļas pazemes ūdeņu monitoringa programmā kā pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacija¹⁶.

2010.gadā Auces novadā no dabīgajiem ūdens avotiem tika ņemts 267,751 tūkstoši m³ ūdens 25 ūdens ņemšanas vietās. Visā novada teritorijā tiek izmantots pazemes ūdens.

Problēmas: Ierobežotas iespējas privātmāju pieslēgšanai centralizētās ūdens apgādes sistēmām apdzīvotās vietās visā Auces novada teritorijā. Slikta dzeramā ūdens kvalitāte centralizētajā ūdens apgādes sistēmā visā novada teritorijā - augsts dzelzs saturs.

5.1.3. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums

Auces novadā nav vienota ūdenssaimniecības apsaimniekotāja. Ūdenssaimniecības pakalpojumus nodrošina vairāki uzņēmumi: SIA „Auces komunālie pakalpojumi”, SIA „Bēnes nami” un Ukru, Lielaucē un Vītiņu pagastu komunālās saimniecības. Savas bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir SIA „LLU mācību un pētījumu saimniecībai „Vecauce” un sociālās aprūpes centram „Īle”.

Centralizēta sadzīves notekūdeņu kanalizācijas sistēma darbojas Aucē un astoņos ciemos. Savrupmājās, kuras nav iekļautas centralizētā sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas tīklā, sadzīves notekūdeņu uzkrāšanu un attīrīšanu veic lokālajās attīrīšanas ietaisēs vai uzkrāj izvedamās krājakās. Privātmāju kanalizācijas krājaku tīrīšanu un izvešanu nodrošina specializētie pakalpojumu veicēji. Pārējā novada teritorijā atsevišķām dzīvojamām mājām un saimniecībām uzbūvētas notekūdeņu krājbedres, bet lielākoties skrajciemu un viensētu dzīvojamām mājām nav nekādu kanalizācijas sistēmu. Auces novadā apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām (2009. - 2010.g.) ir parādīti tabulā 5.12.

Tabula 5.12. Auces novadā apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām 2009. - 2010.g.

Gads	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst m ³ /gadā	Tai skaitā		
			ar att. normatīvi tīri	ar att. normatīvi netīri	citi
2010	11	146.993	143.010	0.00	3.983
2009	12	197.929	178.013	19.916	0.00

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Auces novadā 2010. gadā darbojās 11 bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas ietaises (NAI). Attīrītajos notekūdeņos paliekošo piesārņojošo vielu daudzumi Auces novadā apkopoti tabulās 5.13. un 5.14. Attīrītajos sadzīves notekūdeņos paliekošais piesārņojums ir suspendētās vielas, fosfora un slāpekļa savienojumi. Lielākie piesārņojošo vielu daudzumi apkārējā vidē tiek novadīti no NAI, kuras apkalpo lielāko novada iedzīvotāju skaitu. Auces novadā apkārtējā vidē ar attīrītiem notekūdeņiem netiek novadītas ūdens īpaši bīstamas vai bīstamas vielas.

Tabula 5.13. Paliekošais piesārņojums Auces novada notekūdeņos, t/gadā.

Gads	Suspendētās vielas	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš	Ķīmiskais skābekļa patēriņš	Kopējais fosfors	Kopējais slāpeklis
2010	4.87783	0.74845	10.93000	0.50081	3.63293
2009	4.47400	9.87200	83.37400	7.11080	32.30000

¹⁶ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.gadā, LVĢMC

Tabula 5.14. Paliekošais piesārņojums Auces novada Auces pilsētas un pagastu notekūdeņos 2010. gadā, t/gadā

Teritorija	Suspendētās vielas	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš	Ķīmiskais skābekļa patēriņš	Kopējais fosfors	Kopējais slāpeklis
Auce	0,89200	0,30900	2,46900	0,05500	0,44200
Vecaucē pagasts	1,66200	0,12000	2,93800	0,09300	0,41800
Bēnes pagasts	1,55700	0,00000	3,40600	0,21300	1,98300
Īles pagasts	0,03983	0,03545	0,11900	0,00271	0,01593
Lielaucē pagasts	0,03600	0,06600	0,12900	0,02500	0,03200
Ukru pagasts	0,10100	0,04700	0,23900	0,00410	0,03200
Vītiņu pagasts	0,59000	0,17100	1,63000	0,10800	0,71000
Auces novads	4,87783	0,74845	10,93000	0,50081	3,63293

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Auces novadā vislielākā ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti no NAI novadītā paliekošā piesārņojuma ir Auces upē.

Problēmas: Ierobežotas iespējas privātmāju pieslēgšanai notekūdeņu savākšanas sistēmām apdzīvotās vietās visā Auces novada teritorijā.

5.1.4. Atkritumu apsaimniekošana

Atkritumu apsaimniekošana Auces novadā tiek organizēta saskaņā ar Zemgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.-2013.gadam (Ministru kabineta 2007.gada 3.oktobra rīkojums Nr.613).

Auces novada pašvaldība organizē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanu Auces novada teritorijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem un Auces novada saistošajiem noteikumiem Nr.25 (apstiprināti ar Auces novada Domes 25.08.2010 lēmumu (prot.Nr.8, 9.§.).

Atkritumu apsaimniekošanu Auces novadā nodrošina SIA „Auces komunālie pakalpojumi”. Novada teritorijā tiek veikta dalītā atkritumu vākšana, ko nodrošina Zemgales EKO. Novadā ir 14 šķirotu atkritumu konteineru: Auces pilsētā - 6, Bēnes pagastā - 3, pārējos pagastos pa vienam ir izvietoti speciālie konteineri plastmasas pudeļu, stikla un kartona dalītai savākšanai.

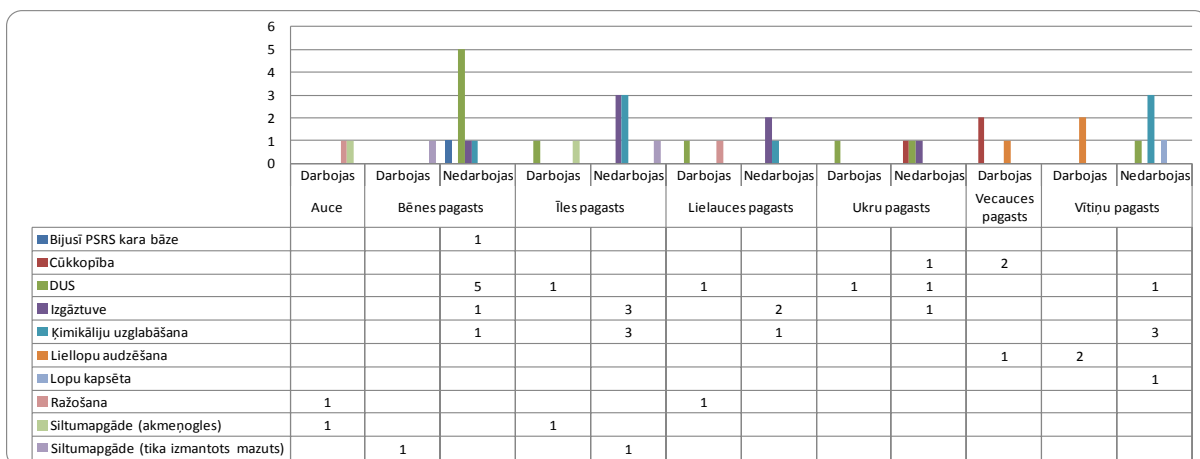
Auces novada sadzīves atkritumi tiek vesti uz sadzīves atkritumu poligonu „Brašķi” Jelgavas novada Līvberzes pagastā.

Problēmas: Lai gan pašvaldībā atkritumu apsaimniekošanu regulē saistošie noteikumi, tomēr ne visi iedzīvotāji apsaimnieko atkritumus atbilstoši noteikumiem. Atsevišķas privātpersonas nav noslēgušas līgumus par organizētu sadzīves atkritumu savākšanu, līdz ar to pavasaros ir vērojams mežu piesārņojums salīdzinoši lielās platībās.

5.1.5. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Saskaņā ar LVĢMC Auces novada teritorijā ir 1 piesārņota vieta - izgāztuve „Lāčkalni”, kas atrodas Vecaucē pagastā uz Auces novada pašvaldības īpašumā esošas zemes. Izgāztuve ir klasificēta kā piesārņota vieta, jo cinka un vara pieļaujamā koncentrācija gruntsūdenī pārsniegta vairāk kā 10 reizes. Saskaņā ar Zemgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.-2013.gadam uz 2005.gada 1.janvāri bija ierīkoti 4 gruntsūdens novērošanas urbumi, monitorings tika veikts 1x gadā. Izgāztuve "Lāčkalni" likvidēta 2007.gadā, 2008.gadā tika veikta rekultivācija. Saskaņā ar LVĢMC informāciju uz 01.10.2011 Auces novada teritorijā ir 39 potenciāli piesārņotas vietas, no kurām 10 (3

darbojošās, 7 nedarbojošās) degvielas uzpildes stacijas, 8 nedarbojošās ķīmikāliju uzglabāšanas vietas, 7 nedarbojošās atkritumu izgāztuves, 3 cūku fermas (2 darbojošās, 1 nedarbojošās), 4 katlumājas (1 nedarbojas (izmantots mazuts), 3 darbojas (2 izmanto akmeņogles, 1 tika izmantots mazuts), 3 darbojošās liellopu fermas, 2 B kategorijas ražošanas uzņēmumi, 1 bijusī PSRS kara bāze un 1 bijusī lopu kapsēta. Teritoriālā griezumā Auces novada potenciāli piesārņotās vietas ir dotas 5.5.attēlā.

5.5 attēls Auces novada potenciāli piesārņoto vietas sadalījumā pēc veida un atrašanās vietas, dati uz 01.10.2011. Avots: LVGMC

Kā tas redzams 5.5.attēlā visvairāk potenciāli piesārņoto vietu ir Auces novada Bēnes pagastā (9, darbojošās 1), Īles pagastā (9, darbojošās 2) un Vītiņu pagastā (7, darbojošās 2). Detalizēts Auces novada potenciāli piesārņoto vietu saraksts ir dots 7.pielikumā.

6. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Auces novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam iekļauj pašvaldības vidēja termiņa (7 gadi) attīstības prioritātes un to īstenošanai nepieciešamo pasākumu kopumu Auces novada teritorijā.

Plānošanas dokumentā noteikti galvenie vidēja termiņa rīcības virzieni un uzdevumi izvirzīto mērķu sasniegšanai, nosakot atbilstīgos izpildītājus, izpildes termiņus, finansēšanas avotus un rezultatīvos rādītājus. Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, novadā tiks izstrādāti projekti un piesaistīta ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi projektu izpildei un izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, nebūtu iespējams nodrošināt plānotu un ilgtspējīgu novada attīstību, notiktu haotiska attīstība, nelietderīga un nemērķtiecīga līdzekļu izmantošana, nebūtu pamatojuma attīstības projektu nepieciešamībai, tajā skaitā arī tādu projektu attīstībai, kas uzlabotu vides stāvokli novadā.

7. Vides stāvoklis teritorijās, kuras būtiski var ietekmēt plānošanas dokuments un ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.

Plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt jutīgas un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgas teritorijas.

Auces novada teritorija ir bagāta ar dažāda veida dabas vērtībām, tajā skaitā īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās esošajām dabas vērtībām. Novada teritorijā ir trīs īpaši aizsargājamas dabas teritorijas - dabas liegumi. Visām īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni, bet dabas liegumam „Ukru gārša” arī MK apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Lai novērstu plānošanas dokumenta ieviešanas negatīvo ietekmi, jāīsteno esošajos dabas aizsardzības plānos un individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi. Kopumā jāatzīmē, ka plānošanas dokumenta īstenošanai paredzama pozitīva ietekme uz dabas teritorijām, proti, teritorijas attīstība plānota, veicinot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu, rekreācijas teritoriju labiekārtošanu, atjaunojamo energoresursu izmantošanu, vides prasībām atbilstošas infrastruktūras attīstību u.c.

Auces novads atrodas īpaši jutīgā teritorijā, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, tāpēc ir jāveic īpaši pasākumi, lai pasargātu ūdeņus no nitrātu piesārņojuma, kuru rada lauksaimnieciskās darbības.

Auces novada upju ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte Lielupes upju baseinu apgabalā (Auce, Bērze, Tērvete, Skujaine) ir novērtēta kā ļoti slikta. Nozīmīgāko slodzi uz virszemes un pazemes ūdeņiem Auces novadā rada lauksaimnieciskās darbības (izkļiedētais un punktveida piesārņojums) un notekūdeņu novadīšana (gan centralizēti savākto, gan no viensētām un atsevišķām ēkām). Lielāko daļu no virszemes ūdeņos ienestā slāpekļa apjoma rada lauksaimniecības sektors, savukārt, lielāko fosfora apjomu rada sadzīves notekūdeņi. Ņemot vērā, ka Auces novads raksturojas ar intensīvu lauksaimniecību un lielu aramzemju īpatsvaru, nepārdomāta lauksaimniecības zemju apsaimniekošana var apdraudēt gan virszemes, gan pazemes ūdeņu kvalitāti. Nozīmīga, lai gan mazāka nekā iepriekšminētajām darbībām, ir arī mežsaimniecības un apstrādes rūpniecības radītā ietekme. Plānojot vai veicot darbības Auces novadā ir jāņem vērā 2011.gada 31.maija MK noteikumos Nr. 418 „Par riska objektiem” noteiktās prasības,

Auces novada attīstības programma būtiski var ietekmēt Auces pilsētas un novada ciemu teritorijas, kur ir koncentrējies lielākais iedzīvotāju daudzums un kur ir paredzēts īstenot lielāko daļu projektu. Attīstības programmas Rīcības plānā paredzētas vairākas aktivitātes, kuru īstenošanas rezultātā vides kvalitāte ciemos uzlabosies. Piemēram, sakārtojot notekūdeņu savākšanas sistēmas, samazināsies piesārņojuma slodze uz virszemes ūdensobjektiem, tiks palielināta notekūdeņu attīrīšanas pakāpe; veicot ceļu sakārtošanu tiks samazināts putekļu daudzums; uzlabojot centralizētās siltumapgādes sistēmas, siltinot dzīvojamās mājas un publiskās iestādes, samazināsies siltuma zudumi, energoresursu patēriņš, uzlabosies gaisa kvalitāte.

Novada teritorija ir bagāta ar zemes dziļu resursiem – smilts (Bēnes, Īles, Vītiņu pagasti), grants (Bēnes, Īles, Vītiņu pagasti), kaļķakmens (Vītiņu pagasts), kūdra, sapropelis (Lielaucē pagasts), mālu apstrāde (Lielaucē pagasts), Karaļavotu ūdens (Vītiņu pagasts), meži un lauksaimniecības zemes. Novada dabas resursi pašlaik ir nepietiekami iesaistīti novada attīstībā. Attīstības programma paredz

Auces novada specializāciju ar 6 perspektīvām attīstības nozarēm (IAP 2.2. punkts), tai skaitā paredz ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes attīstību.

Saistībā ar attīstības programmas ieviešanu netiek prognozētas būtiskas problēmas vides kvalitātes uzlabošanas un saglabāšanas jomā. Taču, ievērojot to, ka attīstības programma ir detalizēta līdz pasākumu kopumu un rīcību līmenim, pilnībā šī pārskata izstrādes laikā nav iespējams novērtēt to ietekmi, jo precīzāka informācija par pasākuma ieviešanas risinājumiem tiek ietverta tehniskajos projektos un iegūta būvprojektu sagatavošanas stadijā, t.i. turpmākajā programmas ieviešanas procesā. Var atzīmēt dažas problēmas, kuras varētu rasties saistībā ar attīstības programmas ieviešanu nepietiekamas turpmākās plānošanas, situācijas izpētes un nepietiekamas speciālistu kvalifikācijas dēļ:

- nesamērīga derīgo izrakteņu ieguve var radīt negatīvas ainavas un citas izmaiņas;
- neīstenojot derīgo izrakteņu karjeru rekultivācijas plānus var veidoties nekvalitatīvas ainavas vai ainavu degradācija
- tūrisma un atpūtas infrastruktūras izveide var ievērojami palielināt antropogēno slodzi to izbūves vietā/ās, kas var negatīvi ietekmēt ūdeņu kvalitāti, ainavu, dabas teritorijas.

8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Šīs nodaļas mērķis ir novērtēt Auces novada Attīstības programmas būtiskās pozitīvās un negatīvās ietekmes uz vidi.

8.1 Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Būtiskākās tiešās ietekmes, kas ir saistītas ar attīstības programmas īstenošanu, ir vidēja termiņa prioritātes VP3: Droša un sakārtota dzīves un darba vide realizācija, kas var radīt sekojošas tiešās ietekmes:

- Veicot ielu rekonstrukciju un asfaltēšanu (U3.1.1), samazināsies gaisa piesārņojums ar putekļiem.
- Nodrošinot ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību (U3.2.1), tiks veikti ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas uzlabojumi (Aucē, Lielaucē, Vecaucē, Bēnē un Vītiņos), kas samazinās piesārņojumu ūdenī, līdz ar to uzlabojot vietējo ūdensteču un ūdenstilpju ūdens kvalitāti. Tiks samazināta notekūdeņu infiltrācija gruntsūdeņos un augsnē, tiks uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte, kam būs labvēlīga ietekme uz cilvēku veselību.
- Nodrošinot siltumapgādes pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību (U3.2.2), tiks veikta trašu siltināšana Aucē un Lielaucē, Bēnē un Vecaucē pagastos, kā arī paaugstināta ēku energoefektivitāte visā novada teritorijā, kas veicinās gaisā novadīto emisiju samazināšanos un dabas resursu (kurināmā) efektīvāku izmantošanu.
- Nodrošinot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas attīstību (U3.2.3.), tajā ietvertu pasākumu īstenošana samazinās atkritumu radīto negatīvo ietekmi uz vidi novada teritorijā. Atkritumu

šķīrošanas laukumu izveide ļaus samazināt atkritumu poligonā noglabājamo atkritumu daudzumu, samazināsies atkritumu transportēšanas izmaksas un transporta emisijas gaisā.

- Nodrošinot sabiedriskas nozīmes teritoriju un objektu labiekārtošanu un attīstību (U3.3.1), tiks veicināta vides sakoptība novadā.

Rīcības virziens RV 1.2. Attīstīta zināšanu pārnese, uzņēmējdarbība un nodarbinātība. Programmā netiek precizēts, kādu uzņēmējdarbības un tai nepieciešamās infrastruktūras veidu attīstība tiek plānota, tomēr tiek paredzēta Auces novada specializācija ar 6 perspektīvām attīstības nozarēm (IAP 2.2. punkts): zinātne, lauksaimniecība, mežsaimniecība, ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, apstrādes, pārstrādes rūpniecība.

Iespējams prognozēt, ka, pieaugot uzņēmējdarbībai, var pieaugt slodze vidē - var pieaugt notekūdeņu apjoms un paliekošais piesārņojums pēc attīrīšanas, emisijas gaisā u.c. Sevišķi nozīmīga vides aizsardzības prasībām atbilstošu attīrīšanas iekārtu būvniecība ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās vai to tuvumā, kā arī apdzīvotās vietās, kur līdz šim nav ierīkota centralizēta notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma. Lauksaimniecības attīstība, tai skaitā cūku nobarošanas kompleksu turpmāka paplašināšana, var negatīvi ietekmēt virszemes ūdeņu kvalitāti.

Uzņēmējdarbības ietekme uz dabas resursu (galvenokārt derīgo izrakteņu) ilgtspējīgu izmantošanu un ainavu var būt dažāda: pozitīva, ja derīgo izrakteņu ieguve notiek saprātīgi, izstrādājot un ieviešot atradņu rekultivācijas projektus. Pretējā gadījumā iespējama neitrāla vai arī pat negatīva ietekme. Jāatzīmē, ka, iegūstot derīgos izrakteņus, jebkurā gadījumā tiks izmainīta ainava, var mainīties hidroloģiskais režīms.

Dabas un kultūrvēsturisko objektu un teritoriju saglabāšanas un apsaimniekošanas veicināšanai (U3.3.2) būs pozitīva ietekme uz vides kvalitāti kopumā, jo tūristu skaita pieaugums palielina slodzi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām (ĪADT), kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem, ūdensobjektiem, ja nepastāv attiecīga infrastruktūra. Taču gadījumos, ja, plānojot tūrisma infrastruktūras izveidi, netiek izvērtētas un noteiktas konkrētas vietas optimālās apmeklētāju plūsmas un to iespējamā ietekme, ir iespējama arī negatīva ietekme.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu un citu normatīvo aktu ievērošana, kā arī dabas resursu izmantošanas kontrole un ilgtspējīga apsaimniekošana sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, to sekmēs arī uzdevumi rīcības virzienā RV3.2: Sakārtota komunālā saimniecība

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības rezultātā starp vidi un tiešajām ietekmēm, (piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā, pazemes un virszemes noteces režīma izmaiņas mežu izciršanas rezultātā).

Iedzīvotāju skaita izmaiņas neietekmē dabas vidi tiešā veidā. Iedzīvotāju skaita pieauguma rezultātā palielinās slodze uz dabas vidi. Līdz ar to var teikt, ka iedzīvotāju skaita palielināšanās un apdzīvojuma struktūras attīstība var radīt iemeslu jau aplūkotajām tiešajām ietekmēm teritorijā, ja netiek nodrošināta atbilstoša vides infrastruktūra.

Saimnieciskās aktivitātes attīstība (RV 1.2 Attīstīta zināšanu pārnese, uzņēmējdarbība un nodarbinātība), ja tā neaizņem jaunas teritorijas, vidi ietekmē netiešā veidā. Cūkkopības nozares tālāka attīstība var radīt problēmas atkritumu apsaimniekošanas nozarei -nepieciešamību pēc dažādām atkritumu utilizācijas jaudām. Derīgo izrakteņu ieguve var radīt ietekmi uz hidroloģiskiem režīmiem.

Uzņēmējdarbības pilnveidošanās un aktivizēšanās (derīgo izrakteņu ieguve, mežistrāde), ja tā norisinās blakus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tās ietekmē netieši- notekūdeņu apjoma palielināšanās, gruntsūdens līmeņa izmaiņas, troksnis, putekļi, dzīvnieku migrācijas traucējumi. Saimnieciskās aktivitātes intensīva attīstība noteikti nav vēlama īpaši aizsargājamo teritoriju tiešā tuvumā; pirms darbības uzsākšanas jākonsultējas ar vides aizsardzības speciālistiem, lai minimizētu iespējamo ietekmi. Attīstoties uzņēmējdarbības videi, var tikt netieši veicināta gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojuma palielināšanās.

Energoefektivitātes paaugstināšana, kas ietver siltumtrašu un ēku siltināšanu novada teritorijā, samazinās CO₂ izmešus gaisā, līdz ar to samazinās ietekmi uz klimata pārmaiņām.

Pieaugot transportlīdzekļu skaitam, arī attīstoties autoceļu infrastruktūrai, paredzama satiksmes plūsmas intensitātes un līdz ar to gaisa un ceļiem pieguļošo teritoriju piesārņojuma palielināšanās. Uzlabojot sabiedriskā transporta sistēmu un nodrošinot optimālu pakalpojumu sniegšanu visa novada teritorijā (U3.1.3.), iespējams samazināt privāto transportlīdzekļu izmantošanas apjomu, kas samazinātu gaisa piesārņojumu gaisā.

Tūrisma attīstība un tūristu plūsmas pieaugums var radīt arī netiešas ietekmes uz vidi, jo attīstoties tūrismam, pieaug resursu patēriņš (ūdens, elektroenerģija u.c.), palielinās saražoto atkritumu apjoms.

8.2 Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Attīstības programmā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgas, vidēji ilgās un ilglaicīgas (paliekošas).

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija. Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu, pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemesdzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt, lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilgās ietekmes var būt saistītas, galvenokārt, ar vides piesārņojumu, kuru var izraisīt, piemēram, ēku būvniecība, kas uzsākta pirms vides infrastruktūras izbūves, automašīnu plūsmas radītais vides piesārņojums, jebkāds grunts un gruntsūdens piesārņojums.

Ilglaicīgās ietekmes rada transporta un komunālās saimniecības infrastruktūras uzlabojumi, kā arī jebkāda saimnieciskās darbības uzsākšana, tai skaitā derīgo izrakteņu ieguve. Šādi pasākumi rada ietekmi ne tikai konkrētajā pasākuma realizācijas vietā, bet atstāj ietekmi arī uz apkārtējās teritorijas vides kvalitāti un teritorijas attīstību. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs.

8.3 Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā. Tā kā plānošanas dokumentā ir ievērotas starptautisko un valsts vides politikas dokumentu pamatnostādnes, izvērtēta esošā situācija un izvirzīti nosacījumi plānotajiem pasākumiem, iesaistīti iedzīvotāji, uzņēmēji, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji, ir prognozējams, ka plānošanas dokumenta īstenošanai kopumā būs pozitīva ietekme uz iedzīvotāju dzīves un vides kvalitāti. Plānošanas dokuments kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai.

Auces novada attīstības programmas ieviešanas iespējamās būtiskās ietekmes ir apkopotas tabulā 8.1.

Tabula 8.1 Iespējamās būtiskās ietekmes

Vides faktori	Gaiss	Ūdens	Augsne	Kultūras un arheoloģiskais mantojums	Bioloģiskā daudzveidība	Dzīves kvalitāte
Komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība	+	+	+	+	+	+
Transporta infrastruktūras attīstība	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Uzņēmējdarbības attīstība	?	?	?	0	0/-	+/-
Rekreācijas infrastruktūras attīstība	+	+	+	+/-	+	+

- negatīva ietekme
- + pozitīva ietekme uz vidi, ievērojot normatīvo aktu prasības
- +/- iespējama gan pozitīva, gan negatīva ietekme, atkarībā no tehniskā risinājuma
- 0 ietekme nav būtiska vai tā ir neitrāla
- 0/- ietekme neitrāla vai negatīva
- ? nav pietiekamu datu novērtēšanai

9. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai

Lai samazinātu vai novērstu iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt plānošanas dokuments, iespējams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties konkrētai situācijai piemērotākos risinājumus.

Šajā novērtējumā tiek uzskatīts, ka, īstenojot attīstības programmā iekļautos pasākumus, tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvajos aktos iekļautās prasības. Attīstot ražošanu, satiksmes infrastruktūru u.c. darbības, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja to nosaka normatīvo aktu prasības, kā arī priekšroka dodama labākajām pieejamām tehnoloģijām.

Ja darbības tiks plānotas NATURA 2000 teritorijās, tām iespējams būs jāveic novērtējums atbilstoši MK noteikumiem Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”.

Nemot vērā to, ka Auces novads atrodas pret nitrātu piesārņojumu īpaši jutīgā teritorijā, kā arī lauksaimniecības radīto izkliedētā piesārņojuma slodzi uz Auces novada ūdensobjektiem, īpaši tas ir attiecināms uz Lielupes upju baseina upēm: Bērzi, Auci, Tērveti un Skujaini, attīstot uzņēmējdarbību ir jāievēro atbilstošie normatīvie akti un labas lauksaimniecības prakses nosacījumi, kas iekļauj sevī zemes racionālu izmantošanu, pareizu augsnes apstrādi, pareizu mēslošanas līdzekļu lietošanu, kūstmēslu krātuvju būvniecību u.tml.. Notekūdeņu radītās slodzes vidē samazināšanai, lai uzsāktu vai turpinātu piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja, ko izsniedz RVP. Atļaujās tiek ietvertas vides kvalitātes prasības, labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana u.c. nosacījumi. Plānojot uzņēmējdarbības attīstību novadā, kā arī potenciālās vietas, kas nosakāmas kā uzņēmējdarbībai piemērotas, jāvērtē ne tikai to ietekme uz vidi, bet arī iespējamā ietekme uz tiem uzņēmumiem, kas jau darbojas novadā. Jāvērtē jau esošo uzņēmumu iespējamā ietekme uz plānoto saimniecisko darbību, lai izvērtētu kopējo ietekmi un iespējamos draudus vides kvalitātei.

Palielinoties tūrisma infrastruktūras objektu skaitam, palielināsies arī antropogēnā ietekme uz apkārtējo vidi. Veidojot jaunus tūrisma industrijas objektus, nepieciešams pēc iespējas saglabāt bioloģisko daudzveidību un dabas pamatni, kā arī izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģijas. Paredzot jaunus tūrisma objektus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tos jāveido tikai saskaņā ar teritoriju dabas aizsardzības plāna rekomendācijām.

Lai saglabātu ĪADT un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro normatīvo aktu prasības.

10. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums

Auces novada attīstības programma neietver alternatīvas novada attīstībai, tādēļ, veicot šo stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kā alternatīva plānotajiem stratēģiskajiem mērķiem, rīcības virzieniem un pasākumu kopumiem ir izvēlēts t.s. „Nulles scenārijs”, kurā tiek pieņemts, ka programma netiek izstrādāta. „Nulles scenāriju” raksturo esošās situācijas vērtējums.

Auces novada attīstības programmā ir izvirzīti stratēģiskie mērķi, kas paredz veidot ekonomiski aktīvu, radoši izglītojošu un zaļi relaksējošu novadu.

Plānošanas dokuments ir nozīmīgs instruments kvalitatīvai, sistemātiskai un mērķorientētai investīciju plānošanai, īpaši akcentējot tā nozīmi efektīvai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apguvei. Plānošanas dokumenta stratēģiskā daļa ietver arī ilgtermiņa skatījumu uz novada ekonomisko profilu/specializāciju, kurā noteikti perspektīvie uzņēmējdarbības veidi novadā.

Situācijā, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, attīstība notiktu haotiski un, iespējams, nevēlamā virzienā. Nenorādot visa novada attīstībai būtiskās prioritātes un virzienus, novads attīstītos „pašplūsmā”, tādējādi neizbēgami saasinot vides problēmas novada teritorijā:

- radot būtisku kaitējumu dabas videi kopumā,
- palielinoties vides piesārņojumam ar dažāda veida atkritumiem, emisijām gaisā un ūdenī,
- palielinoties virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma draudiem,

- kavējot visa veida saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību,
- nepiesaistot teritorijas attīstībai un vides normatīvu nodrošināšanai nepieciešamās investīcijas.

Ja Auces novada attīstības programma tiek īstenota, ievērojot valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības un saistītajos plānošanas dokumentos noteikto, tad izstrādātais plānošanas dokuments ir piemērotākā alternatīva.

11. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. panta nosacījumiem „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam.

Veicot Auces novada attīstības programmas ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu un šī vides pārskata sagatavošanu, nav identificēti tādi pasākumi, kuri varētu būtiski ietekmēt novada NATURA 2000 teritorijas, tādēļ kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami.

Detalizēts iespējamās ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju izvērtējums veicams, izstrādājot projektus konkrētu darbību īstenošanai, tai skaitā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veicot ietekmes uz vidi novērtējumu vai ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējumu.

12. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Auces novada attīstības programmas ieviešanas laikā, jo programmas ietvaros netiek plānoti tādi pasākumi, kuru ietekme varētu sniegties ārpus novada robežām.

Auces novada teritorija dienvidos robežojas ar Lietuvas Republiku. Tomēr plānošanas dokuments tieši neparedz tāda veida darbības, tai skaitā rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

13. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings ir instruments, lai konstatētu programmas īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai operatīvi

reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus programmā.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings tiek veikts, lai konstatētu plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā. Plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings tiek veikts, ņemot vērā VPVB atzinumu par vides pārskatu.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas būs pieejama Auces novada domei.

Auces novada domei jāsastāda monitoringa ziņojumu un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos laika periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas). Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Plānošanas dokumenta ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- siltināto māju īpatsvars no visām mājām, kurās ir pieejams centralizētās siltumapgādes pakalpojums;
- novadīto notekūdeņu daudzums un paliekošais piesārņojums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- zemes dzīļu izmantošanas apjoms;
- iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pieejams centralizētās ūdensapgādes pakalpojums;
- iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pieejams centralizētās kanalizācijas pakalpojums;
- iedzīvotāju īpatsvars, kuriem noslēgti līgumi par sadzīves atkritumu savākšanu;
- poligonos apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- šķiroti savākto atkritumu daudzums;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaits un platība u.c.

Vides monitoringa programma, kura ir apstiprināta ar vides ministra 2010. gada 19. aprīļa rīkojumu Nr.121 „Par Vides monitoringa programmu”, sastāv no sekojošām sadaļām:

- Gaisa monitoringa programma;
- Ūdeņu monitoringa programma;
- Zemes monitoringa programma;
- Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Informatīvs materiāls par plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes novērtējumu (monitoringu) ir pieejams Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>.

14. Izmantotie informācijas avoti

1. Auces novada attīstības programma 2012.-2018. gadam, 1.redakcija
2. Dabas lieguma „Vīķu purvs” dabas aizsardzības plāns laika periodam līdz 2015.gadam
3. Dabas lieguma „Ukru gārša” dabas aizsardzības plāns laika periodam līdz 2015. gadam
4. MK noteikumi Nr. 44 „Dabas lieguma “Ukru gārša” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”
5. Dabas lieguma “Garākalna smilšu krupja atradne” dabas aizsardzības plāns 2008.- 2023. gadam
6. Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam
7. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
8. Vides politikas pamatnostādnes 2009. - 2015. gadam
9. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (1999. gads)
- 10.Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2014.gadam
11. Zemgales plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2006. - 2026. gadam
12. Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007. – 2016. gadam
13. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006.-2012.gadam
14. Zemgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2007. - 2013. gadam
15. Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009
16. Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009

Interneta avoti

- 1.Auces novada mājas lapa www.auce.lv
- 2.Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapa <http://www.daba.gov.lv>
3. Reģionālās attīstības un vides ministrijas mājas lapa www.varam.gov.lv
4. Valsts vides pārraudzības biroja mājas lapa www.vpvb.gov.lv
5. Vides valsts dienesta mājas lapa www.vvd.gov.lv
6. Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas centra mājas lapa www.lvgma.gov.lv

15. Pielikumi